

Treball de Fi de Grau

Títol

The Crown:

Anàlisi comparativa entre la ficció i la realitat en una sèrie basada en fets reals

Autoria

Andrea Hernández Cabanillas

Professorat tutor

Carmen Ávalos del Pino

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	x
Publicitat i Relacions Públiques	

Tipus de TFG

Projecte	
Recerca	x

Data

01/06/2021

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	The Crown: anàlisi comparativa entre la realitat i la ficció en una sèrie basada en fets reals		
Castellà:	The Crown: análisis comparativo entre la realidad y la ficción en una serie basada en hechos reales		
Anglès:	The Crown: comparative analysis between reality and fiction in a series based on real events		
Autoria:	Andrea Hernández Cabanillas		
Professorat tutor:	Carmen Ávalos del Pino		
Curs:	2020/21	Grau:	Comunicació Audiovisual
			Periodisme
			Publicitat i Relacions Públiques

Paraules clau (mínim 3)

Català:	The Crown, basat en fets reals, història anglesa, Família Reial, The Times, The Guardian
Castellà:	The Crown, basado en hechos reales, historia inglesa, Familia Real, The Times, The Guardian
Anglès:	The Crown, fact-based, English history, Royal Family, The Times, The Guardian

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	El tractament de la realitat a la sèrie anglesa The Crown ha estat, des del seu llançament, al punt de mira de la crítica i els historiadors. La ficció parteix de la biografia de la Reina Elizabeth II i repassa la història anglesa, incloent-hi esdeveniments que la van marcar. El present treball pren sis fets històrics i, mitjançant una anàlisi comparativa entre la narració de la realitat a The Crown i a dos diaris anglesos, The Times i The Guardian, busca comprovar si la sèrie reinterpreta la història anglesa respectant la realitat o be, únicament en benefici de la ficció.
Castellà:	El trato de la realidad en la serie inglesa de The Crown ha estado, desde su lanzamiento, en el punto de mira de la crítica y los historiadores. La ficción parte de la biografía de la Reina Elizabeth II y repasa la historia inglesa, incluyendo eventos que la marcaron. El presente trabajo toma seis hechos históricos y, mediante un análisis comparativo entre la narración de la realidad en The

	Crown y en dos periódicos ingleses, The Times y The Guardian, busca comprobar si la serie reinterpreta la historia inglesa respetando al realidad o bien, únicamente en beneficio de la ficción.
Anglès:	Since the beginning the treatment of reality in the series The Crown has been put under the spotlight by the critics and historians. This fiction series start from Queen Elizabeth II's biography and go over the english history, drawing especial attention to its most important events. This thesis takes six historical facts and analytically compares the production of reality in the Crown as opposed to two english newspaper, The Times and The Guardian, in order to prove if the series reinterpret english history respecting the reality of it, or if it only follows fictional subordinated purposes.

THE CROWN: ANÀLISI COMPARATIVA ENTRE LA REALITAT I LA FICCIÓ EN UNA SÈRIE BASADA EN FETS REALS

CAMEN ÁVALOS DEL PINO

ANDREA HERNÁNDEZ CABANILLAS

-ÍNDEX-

1. Introducció	3-4
2. Marc teòric	5-13
2.1 The Crown	5
2.2 La figura del showrunner	6-8
2.3 The Crown i l'opinió dels crítics i historiadors	9-10
2.4 The Crown: una sèrie de ficció anglesa basada en fets reals	11-13
3. Metodologia	14
4. Fites importants de la història anglesa tractades a The Crown	15-19
4.1 Gira pels països de la Mancomunitat de Nacions (1952)	16
4.2 La Gran Boira de Londres (1952)	16
4.3 La catàstrofe d'Aberfan (1966)	17
4.4 Guerra de l'IRA (1969-1989) i atemptat contra Lord Mountbatten (1979)	18
4.5 Polítiques Neoliberals de Margaret Thatcher (1979-1990)	18
4.6 Boda de Diana i Charles de Gal·les (1981)	19
5. Anàlisi comparativa: ficció i realitat històrica	20-57
5.1 La Gran Boira de Londres (1952)	20-28
5.2 La catàstrofe d'Aberfan (1966)	29-37
5.3 Atemptat de l'IRA contra Lord Mountbatten	38-44
5.4 Charles i Diana de Gal·les: relació i boda	45-51
5.5 Michael Fagan i les polítiques Neoliberals de Margaret Thatcher	52-57
6. Conclusions	58-59
7. Annexos	60-62
8. Referències bibliogràfiques	63-66
9. Referències fotogràfiques	67-68

1. INTRODUCCIÓ

“Què és real? Què és imaginat? Què és veritat i què és ficció? Què va passar? Què no? Aquestes són les preguntes que es plantegen al llibre “The Crown: The Inside History”, de l’escriptor Robert Lacey. Aquestes són unes preguntes molt freqüents quan ens trobem davant d’històries basades en fets reals, com ho és The Crown.

The Crown és una ficció anglesa que narra la vida de la Reina Elizabeth II i el seu regnat, que ve precedit de la mort del seu pare l’any 1952. Quan la princesa es trobava en la seva primera gira pels Països de la Commonwealth va rebre la notícia de la mort del Rei George i, en aquell moment, assumeix el càrrec de Reina d’Anglaterra. En aquest relat, s’inclouen fets i problemàtiques socials que van marcar la història recent d’Anglaterra, enriquint la narració i la trama biogràfica.

Definida com a ficció basada en fets reals, la vida de la Reina Elizabeth II serveix d’excusa per a tractar fites importants de la història anglesa. Qüestions com la Gran Boira de Londres l’any 1952, que va causar la mort d’unes 12.000 persones per la contaminació, la Catàstrofe d’Aberfan, en la qual una escola va quedar sepultada sota les escombraries d’una mina local, provocant la mort de 144 persones. També s’inclouen en el relat qüestions com la primera Gira pels Països de la Commonwealth de la Reina Elizabeth II, les polítiques Neoliberals de Margaret Thatcher i les conseqüències en les condicions dels treballadors o, inclús, la relació del Príncep Charles, fill de la Reina, i Diana Spencer. Tots aquests són fets importants per fer un retrat de la història de la Reina Elizabeth II i, sobretot, d’Anglaterra.

Esdeveniments que, abans de ser tractats per la sèrie britànica, van ser coberts pels mitjans de comunicació del país i, en alguns casos, internacionals. The Guardian i The Times van ser dos dels diaris que, amb posicionament polític contrari entre ells, van narrar tot allò que apareix a The Crown. Mitjans que, tot i poder esbiaixar la informació amb la seva ideologia i línia editorial, pertanyen a la seva temporalitat.

Aquest treball neix de la necessitat personal de respondre les preguntes de Lacey, que són les mateixes que m'he fet al veure aquesta ficció i moltes altres. El treball, a més, es basa en la meua curiositat per la història, per conèixer el camí recorregut fins a l'actualitat. Amb aquest, es busca saber què hi ha darrere de The Crown, quant de veritat es narra i fins a quin punt ens podem crear una idea que coincideixi amb els mitjans de comunicació d'aquell moment i amb el relat que fan els historiadors.

Així doncs, a les preguntes que es fa Robert Lacey, jo afegeixo: l'imaginari que crea el visionament de The Crown, amb els recursos narratius propis de l'audiovisual, concorda amb la realitat que van explicar The Times, The Guardian i els historiadors?

Objectiu i objecte d'estudi

Aquest treball és la materialització de la voluntat de saber què va passar entre els anys 1952 i 1982 a Anglaterra. L'objectiu principal, doncs, és saber si The Crown, una ficció basada en fets reals, fa un relat fidel a la realitat. Es busca saber si mitjançant el seu visionat es crea en l'espectador una idea fidedigna de la història anglesa o si, per contra, crea un imaginari erroni i la ficció, com historiadors com Hugo Vickers afirmen, està reescrivint la història d'Anglaterra i la Família Reial.

Es vol saber, d'aquesta manera, què hi ha darrere de sis successos que van marcar la història d'Anglaterra i que es relaten a The Crown: la primera Gira per la Commonwealth (1952), la gran boira de Londres (1952), la catàstrofe d'Aberfan (1966), l'atemptat de l'IRA contra Lord Mountbatten (1979), la boda del Príncep Charles i Diana Spencer (1981) i les polítiques neoliberals de Margaret Thatcher (1982). Per corroborar la narració de The Crown, es compararà amb el de The Times i The Guardian, per tal de saber quina diferència hi ha entre la ficció i el relat dels mitjans.

Hipòtesi

El visionat de The Crown ha estat el punt de partida a la hipòtesi del present treball. Es parteix, doncs, de la idea de que Peter Morgan passa pel seu filtre la història anglesa, tot respectant la realitat i tenint en compte les necessitats de la narració audiovisual. Per corroborar-ho, es farà servir una metodologia concreta que buscarà afirmar o desmentir tal teoria.

2. MARC TEÒRIC

2.1 The Crown

The Crown és una ficció anglesa que narra la història de la Reina d'Anglaterra, Elizabeth II i la seva relació amb el número 10 de Downing Street. Es tracta, doncs, d'una sèrie basada en fets reals que narra el regnat de la reina des de la seva vida privada i familiar, fins a les seves intervencions públiques i polítiques. Tot i ser la història de la monarca la trama principal de la sèrie, s'inclouen en aquells esdeveniments històrics que “van forjar la segona meitat del segle XX” (Filmaffinity, 2016), de forma que l'enriqueix.

The Crown de moment compta amb quatre temporades. Peter Morgan ha estat el seu creador i els encarregats de dur a la televisió la idea de Morgan han estat Netflix, Left Bank Pictures i Sony Pictures Television International. Peter Morgan, Stephen Daldry, Philip Martin, Julian Jarrold i Benjamin Caron han estat els encarregats de dirigir la sèrie en diversos capítols. Per una altra banda, Tom Edge, James Graham i també Morgan van ser els qui van crear el guió de la sèrie. La música de la sèrie ha estat encarregada al compositor de música cinematogràfica, Rupert Gragson-Williams (Filmaffinity, 2016). La fotografia de la sèrie ha estat encarregada a Adriano Goldman i Ole Bratt Birkeland.

La primera temporada de la sèrie es va estrenar l'any 2016 i abasteix des de l'any 1947 fins al 1955. L'encara princesa (Claire Foy) es casa amb Philip Mountbatten (Matt Smith) i té als seus fills, Charles, Ana, Andrew i Edward. Anys més tard, mentre ella està de gira pels països de la Commonwealth el seu pare, el rei George VI (Jared Harris), mor de càncer i ella puja al tron. El regnat de la monarca en aquesta temporada coincideix amb Winston Churchill (John Lithgow) a Downing Street per segon cop i amb qüestions com la Gran Boira de Londres o la dimissió de Churchill com a primer ministre (Sensacine, 2018)

La segona temporada de The Crown es centra en els anys entre 1956 i 1964. En aquest període de temps, Anthony Eden (Jeremy Northam) pren el lloc de Churchill com a primer ministre i, més tard, el substituirà Harold Macmillan (Anton Lesser), que acabarà jubillant-se després d'un escàndol. A més, ressalta la guerra de Sinaí (la crisi pel canal de Suez), o l'aparició de John F. Kennedy (Michael C. Hall) i Jackie Kennedy (Jodi Balfour) (Sensacine, 2019).

La tercera temporada de The Crown comença l'any 1964 i arriba fins a l'any 1977, complint-se en aquesta temporada vint-i-vinc anys d'ençà que la reina Elizabeth II (Olivia Colman) pugés al tron d'Anglaterra. En aquests anys, el lloc de primer ministre l'ocuparà Harold Wilson (Jason Watkins), que en portar un aire antimonàrquic preocupa a la reina. Destaquen alguns successos com la catàstrofe d'Aberfan, la descolonització d'Àfrica, la investidura de Charles com a príncep de Gal·les o la victòria d'Anglaterra al Mundial de Futbol (Sensacine, 2019).

2.2 La figura del showrunner

Segons se'n té constància, David Wild va explicar per primera vegada què era un showrunner, una figura a la qual fins llavors no se li havia posat nom. Segons Wild, el showrunner és aquella figura que escriu i produeix, i que està el més a prop possible de ser “autor” en l'àmbit de la televisió (Benito, 2016). Si bé és cert això, ja va ser a la dècada dels vuitanta que es van començar a entreveure les funcions d'un showrunner i és que, explica la doctorant en comunicació audiovisual Gloria Saló Benito, en aquell moment “els creadors i guionistes eren els màxims responsables de les sèries, tenien el rol de productors executius, encara que duguessin a terme tasques de showrunner” (Benito, 2016).

Els showrunners han passat per diferents tipus de reconeixement. Van tenir prou protagonisme durant els anys 90, però cap als 2000 van anar perdent-lo, que va ser cedit als productors de les ficcions. Tot i això, al segle XXI van néixer històries que van emfatitzar la figura del showrunner, convertint-les en les responsables de diferents aspectes de la creació i producció. En són exemple el cas de Frank Darabont, showrunner de la sèrie “The Walking Dead”, David Benioff i D.B Weiss a “Game of Thrones” o Shonda Rhimes a sèries com “How to get away with murder?” (Higueras & Gómez Pérez, 2017).

Actualment, la importància del showrunner és innegable, havent crescut la seva popularitat i el reconeixement de les seves funcions. De fet, la seva feina és reconeguda a premis i festivals d'àmbit televisiu, a més de guanyar-se un prestigi entre la crítica.

Per una altra banda, com exposa Elizabeth Blakey (2017), els showrunners de televisió produeixen ficcions que expressen el seu segell, transformant la televisió en una experiència cinematogràfica. Tot i no ser sempre el showrunner qui s'encarrega de la creació d'un producte, l'escriptora de ficcions Olga Salvador explica que “és l'autor de l'univers de la sèrie i que, per tant, ha de controlar totes les seves parts” (Benito, 2016).

D'aquesta manera, és important tenir en compte que el showrunner serà sempre una persona creativa i és que és, segons María José Higueras i Francisco Javier Gómez (2017), el showrunner és també l'encarregat de crear “una marca creativa sobre el producte, advertida per l'audiència en reconèixer un estil cinematogràfic concret, que afecta la narrativa, l'estètica i la temàtica” (Higueras & Gómez Pérez, 2017). Sent, d'aquesta manera, l'encarregat de donar un segell personal a la ficció que s'està realitzant.

La seva participació, però, no s'acaba en la creació de la sèrie ni en la posterior escriptura o supervisió del guió, com havia passat anteriorment. Hi ha diverses tasques lligades a la figura del showrunner i és que, com menciona Olga Salvador, el showrunner forma part de la producció de la sèrie “des de la idea original fins a l'entrega de cada episodi a la cadena”. De fet, com explica Nil Landau, serà el showrunner qui tingui el poder de decisió sobre qüestions com els actors que interpretaran els personatges, les localitzacions, la direcció d'art, la contractació dels directors de cada episodi i, fins i tot, els talls finals de la sèrie (Landau, 2018).

Peter Morgan i The Crown

Parlar de *The Crown* és fer-ho de Peter Morgan, el seu creador, escriptor, en alguns casos director, i showrunner. Morgan ha estat present des de la creació de la ficció fins a l'emissió dels capítols i el tractament amb la premsa.

The Crown neix de l'interès de Peter Morgan per la monarquia, un interès que no és personal, sinó polític, ha explicat el mateix Morgan. D'aquesta manera, no l'interessa la vida d'Elizabeth II com a tal, sinó com "a través dels seus ulls, es pot veure la segona meitat del segle XX sencera" (Buerk, 2021). Sorgeix d'una obra de teatre escrita i dirigida per Peter Morgan, "The Audience" que es centra en la relació entre la reina Elizabeth II i els diferents Primers Ministres amb qui ha hagut de tractar. A partir d'aquesta idea, va ser Peter Morgan qui va proposar la sèrie a Netflix. Però abans d'això, Morgan ja havia tractat la monarquia britànica en films com *The Queen*, on es relata la reacció de la Reina a la mort de Diana de Gal·les.

Peter Morgan és el clar exemple d'un showrunner que participa des del principi fins al final de la producció d'una sèrie. A més, ha estat una de les persones més públiques de les que han estat implicades a la ficció i és s'ha convertit en el portaveu de la producció de la sèrie anglesa, donant respostes i informant la premsa i espectadors sobre el funcionament de la sèrie i el seu futur.

A més de ser qui proposés la història a Netflix, s'ha encarregat d'escriure-la, de forma conjunta amb altres guionistes. De fet, ell mateix ha parlat en alguna ocasió del seu paper com a guionista, deixant clar que duia a terme aquesta tasca, "estic escrivint tots els guions en aquest moment" (Clarke, 2018), va explicar quan en una entrevista de la revista *Variety* li van preguntar pels guions de la tercera temporada.

Per una altra banda, també s'ha encarregat de la direcció de la sèrie junt amb altres directors que ell mateix va seleccionar, que són Stephen Daldry, Philip Martin, Benjamin Caron i Julian Jarrold. D'aquesta manera, es pot intuir com Morgan es troba al comandament de bona part del procés directiu. A més, juntament amb la directora de càsting, Nina Gold, també s'ha encarregat de fer la tria dels actors i actrius que encarnen els personatges de *The Crown* en les diferents temporades.

En tractar-se d'una història basada en fets reals, també s'ha de considerar que Peter Morgan ha tingut en compte diverses qüestions per relatar la història. En primera instància, el mateix Morgan va explicar que saber què van fer els personatges i com ho van fer és una tasca senzilla tenint en compte que es parla de la família reial britànica, una família pública. Però també va remarcar la importància d'imaginar-se què estaven pensant i sentint, tenint en compte també què és el que vol l'audiència. El showrunner de *The Crown* va explicar que per donar sentit a la història va fer servir “ficció, imaginació i actes de creativitat” (Miyamoto, 2020).

Morgan també ha tingut una gran visibilitat pública, rebent tant les crítiques com els elogis de la sèrie britànica, a més dels dubtes generats entorn aquesta. També ha estat Peter Morgan l'encarregat d'informar sobre les renovacions de temporades o dels motius darrere cada elecció. Per exemple, fa poc va aclarir com la sèrie comptaria amb 6 temporades i com no s'inclouria la història de Meghan i Harry a causa de la proximitat temporal (Antena3, 2021).

A més, i com he mencionat, el showrunner arriba a un punt d'importància en el que forma part de les nominacions dels premis de televisió. En el cas de Peter Morgan, va estar nominat en dues ocasions com a millor escriptor de drama als premis BAFTA, també se'l va nominar als Premis Broadcasting Press Guild i als Premis Primetime Emmy en dues ocasions: millor sèrie de drama i millor guió d'una sèrie de drama. Sense comptar, les vegades que *The Crown* ha estat nominada a un premi per millor sèrie de drama en diferents premiacions com els Golden Globes, premi que va guanyar aquesta passada edició.

Peter Morgan no és historiador, de fet va obtenir el títol en Belles Arts a la Universitat de Leeds (Anònim, 2020). Per això, a la producció de *The Crown* compta amb un equip d'historiadors que busquen i verifiquen la informació que es relata a la sèrie. Com ho és Robert Lacey, que a més de ser biògraf de la Casa Reial Britànica i expert en la monarquia anglesa, treballa com a assessor per a Peter Morgan a *The Crown*. No solament ell, Lacey ha assegurat que “entre vuit i deu persones investigadores treballen preparant la matèria prima”. (Hallemann, 2017).

D'aquesta manera, Peter Morgan, és un bon exemple de la tasca que desenvolupa un showrunner, que abasteix diferents camps i, en aquest cas, va des de l'origen de la idea a la defensa davant la premsa i la crítica. Sent a més, un cas de showrunner mediàtic i visible i és que, com he dit anteriorment, parlar de *The Crown* va inevitablement lligat a la figura de Peter Morgan.

2.3 The Crown i l'opinió dels crítics i historiadors

The Crown, d'ençà que es va estrenar la seva primera temporada l'any 2016, ha estat al punt de mira tant de l'audiència, com de la crítica, els historiadors i la mateixa casa reial anglesa. Ha rebut tota mena d'elogis per la seva producció, el seu guió i la seva interpretació, però també ha rebut una part de crítica per la seva fidelitat a la realitat.

Pel que fa a la part històrica de The Crown, les opinions han estat dividides des del primer capítol. Han estat diversos els historiadors que han opinat sobre el tractament que The Crown ha fet de la realitat, sobretot pel que fa a la casa reial i les accions dutes a terme per aquesta.

Historiadors com Hugo Vickers han criticat el retrat que fa Peter Morgan de la realitat, Vickers explica que no es tracta de forma fidedigna la família reial i que, per contra, “es presenten esdeveniments ridículs, tergiversen els personatges i inclouen algunes escenes idiotes” (Russell, 2019).

L'escriptor i expolític de 92 anys, Leslie Poles Hartley, va ser crític amb el tractament històric dut a terme per Peter Morgan a The Crown. Va fer referència a la sèrie com “una pintura cara a la qual els únics subjectes al focus són els rics i privilegiats (...) i on la classe treballadora i, inclús, la classe mitjana, no són considerats més que figurants a l'escenari” per acabar dient que, per a ell, “The Crown és un insult per les lluites de la seva generació” (Smith, 2016).

Altres historiadors, en canvi, han elogiat a Peter Morgan per la seva tasca a The Crown. N'és exemple l'historiador britànic conegut com “l'historiador de celebritats” Greg Jenner va assegurar “no són errors, són eleccions creatives, del tipus que tot dramaturg ha de fer, ja que no existeix un drama històric precís” (Jenner, 2020) [1].

El també historiador Robert Lacey, escritor de “The Crown: The Inside Story”, va assegurar en una entrevista a Newsweek que els esdeveniments històrics que apareixen a la sèrie són acurats tant en drama com en història i que “òbviament, algunes coses tenen més èmfasi que altres”, afegint que “la meitat de la ficció és històricament acurada i l'altra meitat és creativament acurada” (Williams J. , 2019).

No solament historiadors han opinat sobre el tractament de la realitat a la sèrie britànica “The Crown”, crítics de cine, periodistes o bibliògrafs també ho han fet. Pel que fa a la premsa, Simon Jenkins s'ha posicionat entre els crítics de la sèrie. El columnista de The Guardian, que és públicament d'esquerres i republicà, va assegurar que el fet d'estar retratant la història contemporània a les noves temporades, feia que els errors històrics no fossin “llicències artístiques”, sinó “fake news” (Jenkins, 2020).

[1] Jenner, G. [@greg_jenner]. (20, 17 desembre). Greg Jenner [tweet]. Twitter

La biògrafa de la família reial britànica, Penny Junnor, va centrar la seva crítica en la feina de Peter Morgan, acusant-lo de fer un retrat “cruel, horrible i injust”, i d’estar reescrivint la història i tergiversant la nostra visió de les figures més familiars i, alguns dirien, més importants del país (Junnor, 2020). El secretari de cultura a Anglaterra, Oliver Dowden, també va criticar la sèrie de Morgan, demanant al gegant digital de Netflix que indiqués de forma explícita que es tractava d’una ficció. Davant d’aquest requeriment, Netflix es va negar, argumentant que sempre s’havia presentat la sèrie com un drama (Oraa, 2020). Aquesta petició va fer que moltes persones sortissin a la defensa de The Crown. Per exemple, Alex Von Tunzelmann va defensar Netflix ja deia a la gent que The Crown era ficció donat que estava catalogat com un drama [2] i la subdirectora de The Guardian, que també va intervenir a la disputa via twitter, va afegir que “la gent sap que The Crown és ficció perquè es passa el temps consultant wikipedia al seu telèfon mentre veuen la sèrie” [3] , fent referència a que els espectadors no es quedaven en la seva totalitat amb la versió de la sèrie, sinó que feien una petita recerca.

Charles Moore, exeditor de The Daily Telegraph també és una de les persones que s’ha posicionat a favor del tractament de la realitat que fa Morgan a The Crown, assegurant que és “molt realista”, tot i algunes “fornitures” (Landler, 2020).

[2] Von Tunzelmann, A. [@alexvtunzelmann]. (2020, 29 novembre). Alex Von Tunzelmann [tweet]. Twitter

[3] Elgot, J. [@jessicaelgot]. (2020, 29 novembre). Jessica Elgot [tweet]. Twitter

2.4 The Crown: una sèrie de ficció anglesa basada en fets reals

Fites en el tractament de la realitat a l'audiovisual anglès

Al llarg de la història, la realitat ha tingut una gran presència a l'audiovisual anglès, des del Free Cinema als actuals biopics. L'any 1895, Robert W. Paul i Birt Acres van construir i usar la primera càmera de 35 mm a Gran Bretanya, que va ser nomenada "càmera Paul-Acres". Amb aquesta, els cineastes van gravar "Incident at Clovelly Cottage" el mateix any. Les primeres pel·lícules que es van dur a terme a Anglaterra van ser, sobretot, adaptacions de Shakespeare i Charles Dickens (Filmfellasclub, 2017).

A partir de la dècada dels anys cinquanta del segle passat, sorgeix el Free Cinema. Aquest corrent cinematogràfic sorgeix a Gran Bretanya inaugurat per Lindsay Anderson, Tony Richardson, Karel Reisz i Lorenza Mozzetti. Aquest moviment "va començar amb la realització de curts amb una estètica molt documental" (Universitat de Palermo, 2010). Les pel·lícules del Free Cinema, a més, mostraven realitats socials i feien partícips als seus protagonistes. Per exemple, no es vol únicament representar la classe obrera, sinó produir amb la classe obrera (Molina y Vedía & Pagés, 2014). L'any 1956 s'organitza un festival que busca presentar diferents curtsmetratges. Una de les obres que van presentar va ser "O Dreamland" (1953) [4], un film documental britànic dirigit per Lindsay Anderson que s'inclou dintre de la corrent del Free Cinema.

Una sèrie basada en fets reals

The Crown ha estat definida com una ficció basada en fets reals (fiction fact-based) o ficció històrica. Es tracta, doncs, d'una sèrie de ficció que mostra un passat històric real a partir de la seva dramatització. Tot i basar-se en diversos esdeveniments reals, no s'està parlant d'un documental o docudrama, sinó una sèrie basada en fets reals o, en tot cas, històrica. Això és degut al fet que barreja ficció i realitat creant un imaginar històric en la seva audiència, representant un passat fàctic.

Sobre la ficció basada en fets reals, té el seu origen a Gran Bretanya durant els anys seixanta. La producció "Cathy Come Home" (1966) és un exemple d'aquest nou tipus de ficció i, de fet, és considerada una de les primeres obres que recreen un fet real i el reconstrueixen dramàticament. Aquesta pel·lícula va prendre la vida d'un veí d'Stanford i va barrejar ficció i realitat sobre aquesta, dramatitzant-la. Més endavant, el programa estatunidenc "Armstrong Circle Theatre" va servir per aproximar-se encara més al que avui en dia es coneix com a ficció basada en fets reals. Aquest programa mostrava drames basats en fets reals, un clar antecedent al fact-based.

[4]Documental sobre un famós parc d'atraccions, que mostra la ironia de la seva diversió manufacturada (FILMAFFINITY)

Una sèrie de ficció

La sèrie de ficció o sèrie televisiva té el seu origen a la literatura que es presentava per volums durant el segle XIX a l'Anglaterra Victoriana. Per exemple, Charles Dickens va presentar una de les seves obres, "Els Papers Pòstums del Club Pickwick", en vint parts que narraven les aventures dels seus personatges amb una continuïtat narrativa (de la Torre, 2016).

La ficció és "el gènere televisiu destinat a l'entreteniment de les audiències mitjançant la narració de relats inventats, distribució dels quals possibilita la programació en moltes diverses franges horàries de la graella televisiva" (Burdíel, 2014). La ficció televisiva, a més, engloba diferents formes de presentació del contingut, segons la seva estructura narrativa. D'aquesta manera, una ficció televisiva pot ser un telefilm, una minisèrie o una sèrie. A més, dintre d'aquestes categories es trobaran els gèneres, que també demarquen el tipus de contingut que s'està oferint segons diferents criteris.

Gèneres dintre de la ficció

Autors com José Luis Sánchez Noriega s'encarreguen de dur a terme una classificació dels gèneres tant en cinema, com en fotografia i televisió. Ell parla de diverses maneres de classificar les ficcions: segons les expectatives que genera en l'espectador, segons l'època que es relata, segons els temes o cicles tractats i segons el tractament del seu contingut (Noriega, 2002).

Segons les expectatives que genera en l'espectador, és a dir el què busca trobar-se a la pantalla qui vegi el contingut, una ficció pot ser un drama, una comèdia, un thriller, etc. Pel que fa a l'època que es relata, una ficció pot ser històrica, pseudohistòrica, actual o futurista. També es pot classificar segons els temes que es tracten, que poden ser bèl·lics, policíacs, biogràfics, religiosos, etc. Finament, una ficció també es pot classificar segons el tractament del material, pot ser una comèdia, paròdia, drama, esperpent, comèdia dramàtica, entre altres (Noriega, 2002).

The Crown és un tipus de contingut que, analitzant-lo, està clar en quines categories es pot emmarcar. Per una banda es tracta d'un drama, que Noriega (2005) defineix com "la sèrie de ficció televisiva, d'estructura oberta o tancada, continguts del qual no estan orientades cap a la comèdia o l'humor com forma principal d'entreteniment". Noriega explica que aquest tipus de contingut "aborda conflictes personals i socials amb un tarannà i una resolució realistes" i tracten temes tan diversos com ho són l'amor, la gelosia, la malaltia, la mort o la justícia. Es tracta, a més, del format televisiu més emprat en l'actualitat per la indústria televisiva, aconseguint grans nivells d'audiència, en paraules del Doctor en Sociologia de la Comunicació Ángel Carrasco Campos (2010).

Dintre de la categoria de drama, per l'època en què es desenvolupa la ficció, es pot catalogar *The Crown* com una sèrie històrica. *The Crown* narra la història de la Reina Elizabeth II i Anglaterra des de mitjans del segle XX. Carolina López Sánchez explica, sobre la ficció històrica, que “pren la realitat històrica amb els seus esdeveniments per a convertir-los en assumpte central de la novel·la” (Sánchez, 2017) en aquest cas, sèrie. En aquest sentit, però, cal tenir en compte que es tracta d'una representació de la realitat, tot i apropar-s'hi de forma molt fidedigna.

La ficció històrica pot incloure qüestions bèl·liques, religioses, polítiques, socials o biogràfiques, explica Noriega (2005), com és el cas de *The Crown*. La sèrie creada i escrita per Peter Morgan té una trama central que gira entorn la vida de la Reina d'Anglaterra, Elizabeth II. Per això, s'inclou dintre de la categoria de ficció biogràfica, que parla de la història d'una “persona real amb certes llicències històriques” (Noriega, 2002). Aquest tipus de ficció acostuma a tractar la vida de músics, polítics i, en aquest cas, monarques, sobre els quals aporten “valors dramàtics” (Noriega, 2005), afegeix l'autor. Tot i això, es pot veure que al llarg de la ficció s'abastirà altres temes que complementaran i enriquiran la història de la monarca, com ho és la política del país, les seves problemàtiques socials, successos importants, entre altres.

3. METODOLOGIA

Per tal de respondre a les preguntes plantejades i saber si el relat que es fa a The Crown és acurat amb la realitat, s'ha conclòs fer servir diferents metodologies per extreure les conclusions necessàries. Això és degut al fet que el present treball està format per diferents parts que aniran dirigides a conèixer la història anglesa i l'audiovisual de The Crown, amb tot el que això comporta.

Per una banda, i després d'haver assentat una base teòrica al treball explorant qüestions com la realitat a l'audiovisual anglès o la figura del showrunner, es procedirà a fer una anàlisi històrica dels fets triats. Amb això, es busca conèixer els fets que es van succeir durant 1952 i 1982 a Anglaterra, exposats pels historiadors.

Com a element central del treball, s'elaborarà una anàlisi comparativa per tal de trobar les diferències i similituds entre la realitat de l'època i la narració que fa Peter Morgan a The Crown. Per fer-ho, es compararan tres elements clau: el tractament que fa The Crown dels successos seleccionats, la cobertura que The Times i The Guardian van fer i què en diuen els historiadors que els han estudiat. Aquesta anàlisi comparativa no inclou solament una corroboració dels fets, sinó que busca examinar quins elements narratius fa servir el seu creador per apropar la història de la Reina Elizabeth II als espectadors. Elements com ho podrien ser: aportar la mirada actual a successos que relata la sèrie, omplir buits d'informació amb discursos polítics o donar altaveu a relats alternatius.

Els successos històrics que s'han decidit analitzar han estat: la primera gira que va realitzar l'actual Reina d'Anglaterra (1952) [5], la gran boira de Londres (1952), la catàstrofe d'Aberfan (1966), l'atemptat de l'IRA contra Lord Mountbatten (1979), la boda del Príncep Charles i Diana de Gal·les (1981), i l'atur derivat de les polítiques neoliberals de Margaret Thatcher (1982). Tots aquests esdeveniments narrats als capítols 1x02, 1x04, 3x03, 4x01, 4x03 i 4x05, respectivament.

Tot en conjunt, permet generar unes conclusions i respondre les preguntes plantejades a l'inici del treball. Es tracta, a més, d'una porta a noves investigacions en relació amb la ficció basada en fets reals i els seus efectes en els espectadors, pel que fa a l'educació històrica.

[5] Finalment, en veure que l'episodi no aportava cap element significatiu a anàlisi, així com tampoc ho feia el tractament que en va fer la premsa, s'ha decidit descartar-lo. Així i tot, als annexos es troba un resum de la narració de l'episodi.

4. FITES DE LA HISTÒRIA ANGLESA TRACTADES A THE CROWN

The Crown, com s'ha definit en l'apartat anterior, es tracta d'una sèrie basada en fets reals de forma que enriqueix la narració del regnat de la Reina Elizabeth II, la ficció ha tractat diferents dècades de la història recent anglesa, mitjançant salts temporals en els seus capítols i temporades. És per aquest motiu que en aquesta sèrie anglesa es pot veure des de la Gran Boira de Londres, l'any 1952, a la boda reial del Príncep Charles i la Princesa Diana, l'any 1981.

Per tal d'analitzar el tractament de la història anglesa dintre de The Crown, en comparació a com ho va tractar la premsa contemporània als fets i la narració dels historiadors, he fet una tria de sis esdeveniments de gran repercussió mediàtica que apareixen a la sèrie.

Amb aquesta selecció busco, per una banda, cobrir el màxim d'espai temporal i és per això que va des de la Gira pels països de la Commonwealth que Elizabeth II, en aquell moment princesa, fa en representació del seu pare el Rei George VI, durant la primera temporada, fins a les polítiques Neoliberals que implementa Thatcher durant el seu mandat i la boda del Príncep Charles i Diana de Gal·les, presents a la quarta temporada. A més dels motius temporals, també he buscat cobrir diferents aspectes de la societat anglesa, de gran importància i repercussió als mitjans. Aquests aspectes van des de la monarquia amb la gira pels països de la Mancomunitat de Nacions, la política amb el mandat de Margaret Thatcher i l'exèrcit republicà irlandès, societat amb la boda de Diana i Charles. De la mateixa forma, en ser tan rellevants a la història anglesa, han estat esdeveniments que s'han estudiat en nombroses ocasions per historiadors, factor que permetrà contrastar la informació donada per la ficció i els mitjans.

4.1 Gira pels països de la Mancomunitat de Nacions (1952)

La Gira oficial pels països de la Commonwealth es tracta d'una pràctica comuna que fan els monarques anglesos. En aquesta, els membres de la casa reial visiten els diferents països que conformen la Mancomunitat de Nacions. Es tracta, així doncs, d'una pràctica que demostra que “el monarca britànic, el cap d'Estat, constitueix el principal símbol de cohesió de la Commonwealth”, segons María José Cando Somoano (2000). Un acte que s'explica degut l'important vincle entre la mancomunitat i la monarquia anglesa.

L'actual reina d'Anglaterra, Elizabeth II, tenia 25 anys quan va pujar al tron, com a conseqüència de la mort del seu pare el Rei George VI. A causa de la malaltia crònica que patia el Rei, li va resultar impossible dur a terme la gira aquella vegada i va enviar a la seva filla, i futura reina, en una gira que representa una forma de mantenir l'imperi britànic. Per aquest motiu, l'any 1952, Elizabeth II i Philip d'Edimburg van viatjar a Austràlia, Nova Zelanda i Kenya, on van rebre la notícia de la mort del Rei.

4.2 La Gran Boira de Londres (1952)

El desembre de 1952, pocs mesos després de la pujada al tron de la Reina Elizabeth II, va tenir lloc el que es va anomenar “The Great Smog of London” (La Gran Boira de Londres). Una boira de contaminació que va cobrir la capital anglesa durant cinc dies, paralitzant la ciutat i amb conseqüències sanitàries devastadores.

Una onada de fred a Londres va provocar que s'hagués d'augmentar la crema de carbó per tal d'escalfar les cases londinenques. Aquesta crema de carbó amb alta quantitat de sofre, la contaminació emesa per les centrals elèctriques i la substitució dels tramvies elèctrics per autobusos de dièsel van ser un altre agreujant de la situació, ja crítica a la ciutat de Londres. Posteriorment s'ha explicat que un fet meteorològic d'alta pressió es va estancar sobre Londres i va provocar una inversió de la temperatura, cosa que va impossibilitar que s'aixequés el fum del carbó i aquest, com que no hi havia brisa, es va mantenir sobre la capital, formant una capa contaminant de sofre de 48 km² (Klein, 2018).

Les conseqüències d'aquest pic de contaminació van ser ingressos hospitalaris per casos de pneumònia i tota mena de problemes respiratoris, un gran augment de la mortalitat i la falta de llits d'urgència per tota la capital anglesa. En un principi, les autoritats van indicar que la boira havia causat la mort de 4.000 persones (Yugsi, 2020). A llarg termini, però, la boira va causar la mort de 8.000 persones més, sobretot nens i ancians (Yugsi, 2020).

4.3 La Catàstrofe d'Aberfan (1966)

El 21 d'octubre de 1966, al poble miner d'Aberfan els nens començaven el seu últim dia de classe abans de les vacances i els adults es disposaven a preparar les activitats de la comunitat, en honor a la mina del poble que portava en funcionament 100 anys. A les 9:15 va succeir el que es coneix com la "catàstrofe d'Aberfan", que va posar fi a la vida de 144 persones, 116 de les quals eren infants.

Durant dècades, els residus extrets de la mina s'havien anat acumulant en una torre al cim de la muntanya Merthyr Vale, molt propera als habitatges del poble i que es trobava justament sobre del col·legi Pantglas. El 21 d'octubre de 1966 feia dies que queia una pluja torrencial a Aberfan, això va provocar que les restes de carbó, pedra i sorra es convertissin en una massa de brossa, que va col·lapsar caient des del cim fins al poble i sepultant l'escola, destrossant tot el que hi havia al camí. Va baixar com una "allau negra que arrossegava roques, arbres, cases i aigua, que lliscava per la muntanya fins a Pantglas, prenent força i volum (...). La quantitat de brossa va arribar als 40.000 metres cúbics que van arribar fins a la ciutat d'Aberfan, que era la conseqüència de dècades d'acumulació de residus a la muntanya Merthyr Vale" (BBC, 2016).

Els supervivents de la catàstrofe expliquen que tot va anar molt de pressa i no va haver-hi temps a reaccionar. "Vaig sentir un soroll espantós, com el que vaig pensar que era un avió aterrant sobre l'escola", assegura una de les mestres de Pantglas que va sobreviure, que en un primer moment va fer que els nens es fiquessin sota les taules. Van esperar una estona i el soroll es va aturar, explica, van pensar que l'únic que podien fer era treure els nens fora de l'escola. "Els hi vaig dir als nens: ara baixareu les escales i anireu a casa, no mireu, solament aneu a casa amb les vostres mares i els hi expliqueu que quelcom està passant a l'escola", narra la professora de primària, però afegeix que quan van veure l'exterior, van saber que no es podia sortir [6].

Un cop la tragèdia va ocórrer, gent d'arran del Sud de Gal·les va acudir a Aberfan per ajudar. Aviat van arribar els miners i això, explica la professora a "The Aberfan Disaster 1966" (2020), va ser totalment meravellós. "Ells solament van córrer, amb les llums enceses del torn anterior, van entrar de pressa, ja que, evidentment, ells sabien què fer i van actuar podent treure de l'interior alguns nens amb vida" (KilianM2 TV, 2020). Després van arribar equips d'emergència, sanitaris, bombers, gent del poble, tothom es va implicar. Tot i que el treball va ser difícil i intens, solament uns pocs nens i mestres van poder ser rescatats amb vida.

La sorpresa dels anglesos, però, va venir quan la Reina Elizabeth II no va visitar Aberfan en una primera instància, sinó que va delegar aquesta responsabilitat ètica a Philip. No va ser fins nou dies més tard de la tragèdia que la monarca es va presentar al poble miner. Aquesta visita va ser molt significativa pels habitants d'Aberfan, que expliquen que amb ella van sentir que "el món estava atent, que el món es preocupava per ells" (KilianM2 TV, 2020).

[6] KilianM2 TV. (2020, 1 juliol) The Aberfan disaster 1966 [vídeo]. Youtube

4.4 Guerra de l'IRA (1969-1989) i atemptat contra Lord Mountbatten (1979)

L'Exèrcit Republicà Irlandès o IRA, per les seves sigles en anglès (Irish Republican Army), va ser un grup terrorista irlandès que va actuar amb l'objectiu de constituir un estat independent envers el Regne Unit.

Un dels moviments més importants i significatius de l'IRA va ser l'any 1979, quan van assassinar al cosí polític de la Reina Elizabeth II, cosí carnal del seu marit, Lord Mountbatten, que era l'últim virrei de l'Índia. Moutbatten era “el representant mateix de la Corona anglesa a la colònia que era llavors el país”, després d'abandonar l'Índia, l'Exèrcit Republicà Irlandès va “volar pels aires el seu iot”, provocant la seva mort i la de part de la seva família (Vatek, 2003).

4.5 Polítiques Neoliberals de Margaret Thatcher (1979-1990)

Margaret Hilda Roberts (1925, Grantham – 2013, Londres) , més coneguda com a Margaret Thatcher i nomenada “Dama de Ferro”, va ser la Primera Ministre anglesa des de 1979 a 1990, període en el qual va estar al número 10 de Downing Street.

Es va caracteritzar, entre altres coses per la lluita contra la classe obrera, a la qual va demonitzar, arribant a afirmar que “s'havia de donar suport als treballadors, no als ganduls” (Maestre, 2013). Va entrar en guerra contra les vagues, va dur a terme legislacions anti sindicalistes i retallades en les despeses socials. De fet, segons Maestre (2013), les vagues van ser l'incentiu que Thatcher buscava per “eradicar el moviment obrer i acabar amb els sindicats, als quals considerava una amenaça pel lliure desenvolupament de l'individu”.

Això, sumat al tancament de 20 mines al llarg del país que va suposar la pèrdua de feina de 20.000 treballadors, va causar el descontentament de la classe treballadora. La docent investigadora Martha Lucía Quiroga Riviere (2014) explica a la web Zero que ja van començar a haver-hi confrontacions l'any 1981 a llocs com Londres, Liverpool, Birmingham o Manchester, protagonistes del procés de desindustrialització. Els miners van reaccionar oposant-se al neoliberalisme de Thatcher i començant una vaga que va durar de 1984 a 1985. La vaga dels miners va començar a Bampton, quan es va anunciar el tancament de la mina de Cortonwood i els miners no es van creure les promeses de recol·locació del govern conservador. Bampton va rebre el suport de ciutats com Yorkshire, Escòcia, Gal·les del Sud, Kent, Durham i Northumberland (Riviere, 2014).

Segons Riviere (2014), el govern de Thatcher va seguir l'estratègia de desgastar als miners, nomenar aquesta vaga com a il·legal i excloure als fills dels vaguistes dels subsidis per menjar i escola, portant a moltes famílies a la pobresa. Tot i que les dones dels vaguistes van liderar una fort recol·lecta per aquesta causa, aquesta situació va provocar la tornada als llocs de treball de la majoria de treballadors, després d'un any en vaga.

4.6 Boda de Diana i Charles de Gal·les (1981)

Com es pot veure en els vídeos que hi ha enregistrats de la boda, Diana surt de Clarince House en un carruatge de la casa reial tirat per cavalls i amb genets vestits de vermell, acompanyada pel seu pare durant el trajecte. Durant tot el recorregut fins a Saint Paul, una gran quantitat de fotògrafs i càmeres de televisió van acompanyar a Diana, qui ja estava des d'ençà que es confirmés la seva relació a l'ull públic. No solament la premsa, sinó que durant tot el camí hi havia disposats als costats de la carretera una gran multitud de gent que cridava, aplaudia i victorejava contents per l'enllaç, mentre ella i el seu pare saludaven des del carruatge.

Un cop havent arribat a Saint Paul, Diana i el seu pare van baixar del vehicle i se la va poder veure vestida de núvia. En un vestit de grans dimensions de seda, amb una llarga cua i un vel que la cobria. La seva bibliògrafa, Tina Brown, ha explicat que Diana estava com ella volia, “fins i tot el detall de la ferradura de diamants brodada del cinturó”, que va disposar donat que va saber que donava sort. Finalment, va entrar amb la marxa nupcial a la catedral. Allà, es va celebrar a cerimònia religiosa. Durant els vots, es va dur a terme un canvi respecte a la tradició anglesa fins llavors, i és que Diana i Charles no van pronunciar la paraula “obediència”, com era costum a les bodes angleses. A més, Charles no va segellar els seus vots amb un petó, però van crear una nova tradició que després seguirien William i Kate, i Harry i Meghan, la de donar-se'l al balcó del Buckingham Palace, davant el poble anglès.

5. ANÀLISI COMPARATIVA: FICCIÓ I REALITAT HISTÒRICA

5.1 La Gran Boira de Londres (1952)

1x04 – Act of God

Després de la mort del Rei George VI, una de les primeres crisi a les quals s'enfronta el país, segons el relat de *The Crown*, és una espessa boira de contaminació que va cobrir Londres entre els dies 6 i 9 de desembre de 1952. Aquesta emergència atmosfèrica és retratada a la sèrie britànica durant el capítol 4 de la primera temporada, nomenat “Act of God”, en anglès.

L'episodi comença amb el príncep Philip, duc d'Edimburg, pilotant una avioneta amb Peter Townsend. A la segona seqüència comença la trama relacionada amb la boira. Al minut 5'10", una dona recull les dades de temperatura i pressió atmosfèrica i, de pressa, les fa arribar a les oficines meteorològiques. Allà els científics en notar la gravetat de la informació que veuen decideixen que li han de fer arribar a Churchill, encara que “ni tan sols la llegeixi”, exposen els científics. Es farà referència a aquesta

Cada matí, un locutor s'encarregarà de donar la informació sobre la situació que s'està vivint a causa de la boira i aquesta serà la forma gràcies la qual l'espectador estarà assabentat de tot el que succeeix a Londres.

El primer dia de boira és el 6 de desembre de 1952 i al capítol comença a partir del minut 6:02, quan el locutor comença a explicar com Londres s'ha paraltzat. Mentre es narra la situació a la capital, es veuen imatges de la Princesa Margaret, Philip

d'Edimburg, el primer ministre laborista Clement Attlee i la secretaria de Churchill, Venetia Scott, mirant per la finestra observant la situació atmosfèrica, així com imatges de la ciutat de Londres sotmesa sota la boira. A la capital anglesa s'han generat embussos que han suposat, inclús, que alguns conductors abandonin els seus vehicles per seguir a peu i la visibilitat és tan baixa que es planteja el tancament de l'aeroport de Londres. El locutor explica que aquest fenomen atmosfèric es deu a un anticicló que ha atrapat el fum de les xemeneies de Londres a baixa altura, situació que s'ha agreujat per la falta de vent.

El 7 de desembre és el segon dia de boira a Londres, que inicia al minut 26:23 i el locutor torna a intervenir. Amb imatges de la capital anglesa inundada d'una boira espessa que impossibilita la visió certa distància, la veu en off del periodista explica que el fenomen que havia paralitzat la capital el dia anterior, persisteix. En aquest context, els serveis d'emergència s'esforcen en poder atendre els diferents problemes que sorgeixen a la nació.

Malgrat que les plantes d'electricitat i carbó estan intentant reduir les emissions “verinoses” de diòxid de sofre per les seves xemeneies, però és poc probable que s'aconsegueixi un canvi significatiu en la qualitat de l'aire. A més, s'espera un comunicat del govern al llarg del dia.

Hi ha diferents factors socials que es relacionen amb la problemàtica atmosfèrica al llarg del capítol. Per començar, a nivell polític és evident que hi ha una desentesa entre Churchill, l'oposició i els propis membres del partit conservador. Al minut 9:2 es veu en pantalla la seu del Partit Laborista, on es reuneixen el primer ministre del Partit Laborista, Clement Attlee (Simon Chandler), un treballador de Downing Street, Thurman (Anthony Flanagan), i un altre membre del Partit Laborista, Collins (Jo Stone-Fewings). Els polítics fan referència a Donora [7] i parlen sobre la poca preocupació per part de Churchill per les problemàtiques atmosfèriques, que continua insistint en la “crema de carbó de forma irresponsable per donar la il·lusió d'una economia sòlida”, com exposa Thurman. Collins i Thurman li plategen a Attlee la moció de censura cap a Churchill i ell al·lega que prefereix esperar per saber com seguirà actuant.

El dia 7 de desembre es reuneixen la Reina Elizabeth II i el primer ministre Churchill en la seva reunió periòdica per a tractar els temes importants de l'agenda política. A la reunió Churchill no està interessat a incloure el tema del clima, tot i que la Reina li pregunta explícitament per aquesta qüestió. La Reina per la seva banda li recorda a Churchill que el seu pare, el Rei George VI, li va escriure als seus predecessors per les plantes energètiques construïdes pel seu partit. Davant d'això, Churchill argumenta que un líder no pot cedir a totes les peticions i sobre les queixes actuals i les plantes de carbó exposa que es necessiten per escalfar les llars i que la boira és temps i que ja passarà.

[7]Una boira tòxica, contaminada amb diòxid de sofre i altres emissions verinoses provinents de l'empresa Donora Zinc Works i la planta American Steel and Wire, va cobrir la ciutat de Donora (Pensilvania, EE.UU) del 27 al 31 d'octubre de 1948 causant la mort de, com a mínim, 20 persones per malalties respiratòries.

L'endemà, el dia 8 de desembre, es du a terme un Gabinet d'emergència entre diferents polítics de diversos partits. En aquest, es fa patent la preocupació general per no poder controlar les conseqüències que està comportant la boira i, sobretot, per la falta de resposta del govern de Churchill. Churchill exposa que "la boira és boira" i que ja passarà. En aquest gabinet s'exposa com està resultant de greu aquesta crisi atmosfèrica, exposant que el tren suburbà ha xocat amb un grup de treballadors, matant alguns i deixant diversos ferits, així com una fallida en el manteniment de la llei i l'ordre alguns llocs de la ciutat i el col·lapse d'hospitals, conseqüència de la gent que està respirant diòxid de sofre. Davant d'això i ignorant totalment la situació que viu la ciutat, s'enfada i respon que "el temps és un acte de Déu" i que hi ha qüestions més importants a atendre. Després d'aquesta reunió, el primer ministre laborista decideix presentar una moció de censura cap a Churchill davant la seva falta de resposta envers la crisi atmosfèrica.

En aquest context, al minut 36:95 Venetia Scott, la secretària de Churchill, mor atropellada en conseqüència de la poca visibilitat a Londres i després de portar a la seva mare a l'hospital per culpa de problemes respiratoris. La mort de Venetia és de gran importància per a Churchill, donat que tenien una relació de molta estima. Venetia tenia fe cega en el primer ministre i l'admirava des de sempre, coneixent tota la trajectòria del polític. Churchill veia en ella una figura jove que li recordava vells temps i algú que l'admirava. És per aquest motiu que la mort de la secretària afecta tant al primer ministre conservador, que visita l'hospital i troba una situació caòtica. En aquell moment, periodistes s'arpleguen a la porta del recinte sanitari, esperant declaracions del primer ministre, que escriu un discurs ràpid:

"Avui aquí he presenciat escenes com les que no havíem vist des dels pitjors dies dels bombardejos, però al costat del patiment també he vist heroisme, i allà on hi ha heroisme sempre hi ha esperança. Solament Déu pot aixecar la boira, però jo, com a primer ministre, estic en condicions d'alleugerir el patiment. Amb tal objectiu, em comprometo a atorgar amb efecte immediat més diners per a personal hospitalari, material sanitari i una comissió investigava independent sobre les causes de la contaminació, per evitar que aquesta calamitat torni a caure sobre nosaltres".

El paper de la Reina Elizabeth II no és massa important en aquesta crisi. A més d'una petita conversa amb la seva avia, en la que mencionen que la premsa està tractant la boira com un acte de Déu, i la reunió amb Churchill, hi ha un encontre amb Robert Cecil, Marques de Salisbury (Clive Francis). En aquesta el marquès li demana que, com a reina, prengui mesures de forma dràstica sobre Churchill. Ella ho veu com quelcom anticonstitucional i li demana consell a Tommy Lascelles (Pip Torrens), que li explica com va actuar el seu pare davant una situació similar, però recalcant que era "un problema diferent i una monarca diferent". Ara bé, Lascelles li explica que al Gabinet d'Emergència Churchill li va donar més importància al fet que el seu marit, Philip d'Edimburg, estigués donant classes de vol que a la boira. Per aquest motiu decideix intervenir en aquesta disputa política i té pensat demanar a Churchill que abandoni el càrrec. La Reina canvia d'idea a

últim moment en veure que el sol entra per la finestra en plena reunió amb el primer ministre Churchill.

Al final, i sense cap explicació per part dels personatges, Londres s'assolella i la boira desapareix, posant fi al capítol i també a la crisi política i atmosfèrica. No hi ha cap raonament sobre el dispersament de la boira, més enllà que els mitjans lloen el primer ministre, definint-lo com un "autèntic líder per una crisi", als diaris anglesos. D'aquesta manera, es reafirma el discurs de Churchill de que la boira és temps i ja passaria i se li resta importància humana a la problemàtica.

La cobertura dels mitjans

The Guardian

The Guardian va ser un dels diaris anglesos que va cobrir la Gran Boira de Londres entre els dies 5 i 9 de desembre de l'any 1952. A partir de la seva cobertura, es pot fer un repàs per diferents focus d'interès que van envoltar el tractament de la boira, com ho són el trànsit, el transport públic, el temps i la política.

Pel que fa al temps, cada dia The Guardian inclou una secció on, específicament, es tracta aquesta qüestió. Tot i que el dia 5 la paraula "boira" ja havia aparegut a aquest diari anglès, la secció del temps se'n va fer ressò el dia 6 de desembre, quan va plantejar que "un anticicló s'intensificava sobre el nord-oest europeu" (Redacció The Guardian, 1952) i que una boira s'havia aixecat aquell dia, afegint que "clarejaria poc a poc, en especial a les grans ciutats" (Redacció The Guardian, 1952). El dia 8 de desembre, el tercer dia de boira, a la secció es menciona que l'anticicló provenia d'Alemanya i que "una boira espessa cobria Londres", però que en algunes zones d'Anglaterra clarejava (Guardian, 1952).

Fora de la secció del temps, però fent referència directament a les condicions de la boira, The Guardian va mencionar el 6 de desembre que aquell dia començava "la primera boira real de l'any" (Corresponsal a Londres, 1952). Aquesta boira es va posar sobre Londres aquell dia i que el diari va definir com "una sopa de pèsols espessa, monòtona, groga i repugnant" (Corresponsal a Londres, 1952).

Els efectes de la boira es van notar especialment a la carretera i a altres formes de transport. El dia anterior a la boira el diari ja va mencionar que "en una nit boirosa" havien resultat ferides tres persones a causa d'un impacte entre un tren de passatgers i cinc vagons buits al viaducte de Stockport (Reportero The Guardian, 1952). El primer dia de boira, els conductors van conduir amb les llums laterals enceses, tot i que segons The Guardian la conducció no va estar desagradable (Corresponsal a Londres, 1952). Aquell dia, però, el trànsit es va reduir a la meitat a causa del fet que "ningú va sortir de casa si no havia de fer-ho" (Corresponsal a Londres, 1952).

Els dies següents la situació no va millorar, la boira no semblava aixecar-se i al centre de Londres el servei de busos i trens es va cancel·lar i es depenia del metro. El mateix corresponsal (1952) parla també de “cotxes abandonats, els conductors dels quals han renunciat a la lluita i, a les sis de la tarda, gairebé tot el trànsit ha conclòs”, exposant clarament la perillositat de conduir en aquelles condicions. L'únic rellevant del dia 9 de desembre va ser que, quan la boira va aclarir, “l'aeroport de Londres va reobrir després d'un cap de setmana d'inactivitat, però va haver de tancar un altre cop i els passatgers agafar un tren” (London Staff , 1952), sent que els trens havien reprès la seva activitat tot i que amb dues hores de retard. Aquell mateix dia es va notificar la col·lisió entre dos trens fora d'Enfield sense conseqüències greus (London Staff , 1952).

Sobre els esports, diverses competicions es van veure afectades aquells dies a causa de la boira, que va provocar una baixa visibilitat. A nivell futbol, la boira va “alterar algunes eliminatòries i el programa de lliga” (Asociación de fútbol, 1952). També es va mencionar un partit de rugbi que es va haver de suspendre a mig joc a causa que “la boira va baixar durant la primera part” (Corresponsal de Rugbi , 1952).

Finalment, el ministre d'aire va confirmar que estimava que la boira es dispersaria, gràcies a les brises fresques, durant el 9 de desembre (Corresponsal de Rugbi , 1952).

The Times

El diari anglès de The Times també va informar la ciutadania de la situació atmosfèrica i les seves conseqüències des del primer dia fins que va aclarir. La situació de la boira va anar canviant al llarg dels dies i The Times es va dedicar a mostrar-la.

El dia 6 de desembre, el diari va veure que la situació no milloraria i explicant que la boira es dispersaria poc a poc i que aquesta persistiria a les grans ciutats. El motiu que van donar per explicar-la va ser “la baixa pressió a l'oest de les illes britàniques” (redacció, 1952), afegida a un anticicló que s'intensificava al nord-oest europeu. El dia 8 de desembre, el diari va exposar que hi havia “molt poques probabilitats de què la boira desaparegués” durant aquella jornada. Finalment, el dia 9 de desembre la situació va ser considerablement millor, tot i que durant la nit la boira havia espassat. El portaveu del Ministeri d'Aire va pronosticar que la brisa dispersaria la boira a Londres, on algunes àrees ja havien “aclarit de forma ràpida durant el matí i hi havia hagut un sol brillant”.

Una de les principals problemàtiques de la boira va ser el trànsit. The Times va explicar els diferents imprevistos en relació amb el transport que hi va haver durant els dies que la boira va cobrir Londres. El dia 6 de desembre van exposar que “la boira va persistir durant tot el dia anterior a Londres i aquesta havia impedit el transport per ferrocarril i carretera”. La circulació es va mantenir gràcies a la policia que “assistia als conductors amb focus ambarí muntats a la carretera entre els fanals”. Pel que fa al transport públic, “alguns trens a Londres es van retardar

En primer lloc, segons la sèrie anglesa es va posar sobre Londres el dia 6 de desembre de 1952 i es va dispersar quatre dies més tard, el 9 de desembre del mateix any. En aquest sentit, la informació que comença a centrar-se en la boira a The Guardian i The Times és també a partir del dia 6 de desembre, encara que es fa referència a una nit anterior boirosa a la capital londinenca. Tot i això, la majoria de relats històrics van assegurar que aquest fenomen atmosfèric va cobrir Londres durant cinc dies, posant-se el dia 5 de desembre i dispersant-se el 9. El temps de Londres va ser definit per la professora Polivka com “qualsevol altre dia d’hivern a la ciutat aquell any” (Polivka, 2018).

La boira és quelcom habitual a Londres, per la qual cosa no sorprèn que els diaris comencessin a fer-se’n ressò més tard, donant-li més importància quan va empitjorar i es va densificar. Per una altra banda, la reducció dels dies pot servir a la ficció per abastir-los al capítol.

Les causes de la boira que s’apunten a la sèrie sí que van ser les que van produir aquesta crisi atmosfèrica. The Crown explica que un anticicló se’n va posar sobre Londres i el fum de les xemeneies de carbó es va quedar atrapat a baixa altura provocant una boira contaminada. L’oficina meteorològica de Regne Unit explica que va venir provocada per culpa d’un anticicló que es va situar sobre la ciutat de Londres, empenyent l’aire cap a baix i provocant una inversió de la temperatura que va atrapar els gasos i partícules emeses per les xemeneies de les fàbriques de la capital, que crema a carbó per tal d’escalfar les cases londinenques (UK Met Office) [7]. En la mateixa direcció, The Times i The Guardian van apuntar que un anticicló venia del nord-oest europeu, provocant que el fum de les xemeneies de carbó quedessin atrapats a baixa altura i s’agreugés la situació atmosfèrica.

Pel que fa la vessant política, hi ha una gran diferència entre la ficció i els mitjans de comunicació. A The Crown, se li dona una gran importància política a la boira, havent-hi una disputa entre els diferents partits i Churchill, que es mostra totalment reticent a actuar sobre les causes i conseqüències de la boira. Tot i el gran enfocament polític que se li dona a aquesta problemàtica atmosfèrica, la realitat és que durant aquells dies i segons el que es pot veure a The Guardian i The Times, ni la ciutadania ni els mitjans van posar l’actuació política al punt de mira. De fet, el discurs que fa Churchill fora de l’hospital després de la mort de Venetia Scott, no hi ha constància que es dugués a terme realment.

Aquesta falta de concordança amb la realitat s’explica si es planteja que en una ficció hi ha dos temps - el moment en el que succeeixen els fets i en el que es grava la sèrie – i que en aquests hi ha interessos diferents. L’any 1952, com ara, la boira és un factor atmosfèric comú a la ciutat de Londres, per tant en aquell moment no se li va donar més importància de la que tenien uns dies boirosos. Segons explica l’escriptor especialitzat en història Christopher Klein, “la boira era, després de tot, un fenomen comú a Londres i no hi havia, segons la majoria d’informes, sentit immediat d’urgència per aquest esdeveniment” (Klein, 2018). No va ser fins temps més tard que es van començar a notar les conseqüències en la salut pública i que es va decidir actuar.

una hora o més i es va introduir boira a la majoria de línies suburbanes”, tot i que els serveis no es van reduir seriosament. The Times va explicar que aquell dia la visibilitat no superava les 100 iardes. El dia 8, la Regió Occidental de Ferrocarrils Britànics va posar en funcionament un servei especial de boira arran de la ciutat de Londres. Aquell mateix dia, diversos trens es van veure cancel·lats a causa de la falta de visibilitat. Hi va haver “una sèrie d’accidents menors a les carreteres i els serveis d’ambulància a Londres van rebre 334 trucades d’emergència”, unes 100 més del que és habitual a la ciutat un dissabte a la nit.

L’esport va ser un dels protagonistes a les pàgines d’aquest diari anglès. Tot i que en un primer moment es van mostrar positius, afegien que “amb una boira espessa i una forta gelada dominant tot, sembla que el guanyador d’avui bé podria ser el mateix clima”. Els dies següents The Times va expressar l’ajornament d’aquest partit, així com d’alguns partits de la Copa de Lliga i de les competicions de rem, arran de la boira sobre Londres. Tot i la boira, però, hi va haver altres competicions que es van dur a terme com la cursa anual camp a través entre Oxford i Cambridge o el partit de rugbi a Twickenham.

El diari també va mencionar durant aquells dies “una gran quantitat d’informes de robatoris i atacs, sota la protecció de la boira”. També es va parlar de les afectacions als agricultors a l’hora de transportar el bestiar, que van patir problemes respiratoris. Els espectacles també es van veure afectats, com va succeir quan la boira va penetrar a l’Auditori de Wigmore Hall, on “es podia veure dèbilment a la soprano Croisier”.

El diari, el 9 de desembre, dona a entendre que la boira és quelcom normal a Londres, restant-li responsabilitat a la crema de carbó. The Times va assegurar que “les boires són antics britànics”, volen dir que és un esdeveniment climàtic recurrent i que la responsabilitat no és dels “paràsits dels incendis de carbó”, fent referència a la contaminació que produeixen aquestes cremes. Es conclou que la boira es va escampar el dia 9.

Fact-checking: comparativa de dades [9]

La sèrie històrica de The Crown s’encarrega de dramatitzar la realitat anglesa entre els anys 1952 i 1992. Després de la descripció de la Gran Boira de Londres des de la posició de la sèrie anglesa i els diaris The Guardian i The Times, es busca fer una anàlisi comparatiu i fact-checking sobre el capítol “Act of God”. Tenint en compte les declaracions ja mencionades del creador de la sèrie, Peter Morgan, en que assegura que “es pot prescindir de la precisió, però no de la realitat”, es busca comprovar si en aquest capítol ha modificat la realitat i si hi ha algun motiu audiovisual per fer-ho. D’aquesta manera, es busca contrastar amb diverses fonts què va passar entre els dies 5 i 9 de desembre de 1952 a Londres.

[8] UK Met Office (2021). The Great Smog of London. <https://www.metoffice.gov.uk/weather/learn-about/weather/case-studies/great-smog>

[9] Donada la gran quantitat d’informació que es menciona a l’episodi, als annexos s’hi trobarà una taula comparativa.

Per una altra banda, la decisió de Peter Morgan de donar-li aquest enfocament no es tracta d'una forma. D'aquesta manera, Morgan produeix aquest episodi des de l'interès social i polític actual per les qüestions climàtiques.

Exemple d'això és el tractament que es fa de la responsabilitat humana sobre aquest fenomen. Les xemeneies són un factor a tenir en compte a l'hora de veure l'enfocament que ha pres Morgan. Durant el capítol, el showrunner mostra que les xemeneies de carbó han expulsat el carbó que s'ha quedat estancat amb la boira. Avui en dia també es coneix que aquest factor va ser el que va provocar tants problemes respiratoris i com afecta al mediambient i la salut pública el fet de viure en un entorn contaminat per la indústria. No és el que succeïa a 1952, quan en el moment de la boira no es va fer referència a la responsabilitat humana. De fet, als diaris es pot veure com aquesta boira es cobreix només com un factor meteorològic que comporta conseqüències en el funcionament normal de la vida social.

El funcionament del transport a la ciutat també es va veure afectat, tant en carretera com en vies o aire. Tant The Times com The Guardian ho van explicar en els dies en que es va produir la boira. The Guardian va declarar que hi va haver cotxes abandonats després de grans embussos de trànsit i va fer referència a com la policia va guiar els cotxes per l'espessor de la boira amb focus ambarins muntats a la carretera. Els trens, ferrocarrils i avions també van patir les conseqüències de la boira. The Crown no mostra de forma directa les problemàtiques que aquest fenomen atmosfèric va causar en aquest sentit, però si ho menciona mitjançant el locutor de ràdio. La sèrie britànica declara que hi va haver un xoc entre un tren suburbà i un grup de treballadors. Tot i que aquest accident no va succeir realment com s'explica, sí que serveix per exemplificar el problema. Sí que van succeir accidents com ho va ser l'impacte d'un tren de passatgers i cinc vagons buits on tres persones van resultar ferides, que explica The Guardian o els "accidents menors" als que fa referència The Times. Per tant, si bé és cert que hi va haver problemes i accidents en el transport, no van ser mortals.

Amb relació als accidents, la sèrie britànica mostra de forma explícita el col·lapse dels hospitals. En un punt, fins i tot, un dels doctors exposa que necessiten més recursos per fer front a aquesta crisi. En aquesta ocasió, si bé és cert que The Times argumenta que hi va haver un augment de les trucades d'emergència, The Guardian no fa cap referència durant aquells dies. Amb el pas del temps, s'ha pogut saber quina va ser la xifra de persones afectades per la contaminació. L'associació espanyola d'història atmosfèrica assegura que "la conseqüència més greu va ser que, degut a la Gran Boira, en quatre dies van morir més de 12.000 persones, especialment ancians i nens, a més d'haver 120.000 hospitalitzacions" (Alabort, 2019). D'aquesta manera, Peter Morgan fa un reflex de com va afectar la salut pública un fet atmosfèric com ho va ser la gran boira del 52.

El retard en trens i busos i la cancel·lació d'avions és quelcom en el que coincideixen la ficció i els mitjans anglesos. Tant The Times com The Guardian expliquen a les seves pàgines que els trens

en un principi patien retards d'una hora i que a poc a poc es van anar cancel·lant, així com va succeir amb els vols. Pel que fa als avions, es relata amb gran exactitud la forma en la qual el primer dia es va plantejar tancar l'aeroport i finalment es va dur a terme aquesta mesura.

La mort de Venetia Scott, la secretaria personal de Winston Churchill va ser un element que la sèrie va ficcionar. Tot i que, com s'ha mencionat, hi va haver accidents menors i amb alguns ferits, no consta a la premsa ni entre els historiadors que cap secretaria de Churchill morís a causa d'un accident de trànsit provocat per la poca visibilitat a Londres durant aquells dies. No es prendria però, aquest element com una manipulació maliciosa de la realitat. Peter Morgan, amb aquesta dramatització aconseguix dues qüestions.

Per una banda, crea empatia amb l'espectador, que pot visualitzar en un personatge que té una evolució durant els episodis previs, una problemàtica que si es presentés en xifres reals, no aconseguiria el mateix efecte. A més, aquest fet serveix com a punt de gir en la trama. S'aconsegueix que el posicionament de Churchill pel que fa a la boira canviï de sentit, fent que actués de forma ràpida sobre les causes i conseqüències de la boira.

Conclusions

D'aquesta manera, es veu que durant l'episodi 4 de la primera temporada de The Crown, hi ha dos tipus de tractament de la realitat. Per una banda aquells que es mostren de forma totalment fidedigna a la realitat, com ho són els efectes en el transport i en l'ordre públic. Hi ha un altre tipus que és quan Peter Morgan fa variacions a la realitat en benefici de la ficció. D'aquesta manera, hi ha detalls històrics que es varien per motius audiovisuals. Motius relacionats amb el fet que l'espectador al qual està dirigida la sèrie viu al segle XXI, té major consciència mediambiental i, sobretot, és més conscient de l'impacte humà en aquest tipus de problemàtiques. Per això, tot i que als mitjans contemporanis als fets no consta informació sobre l'impacte del fum de les xemeneies sobre la boira i la contaminació, Morgan ho afegeix i fa referència a aquesta responsabilitat humana.

Cal remarcar els dos temps que inlou la narració de Morgan: el dels successos i al que ell pertany. Per aquest motiu, el showrunner destaca la qüestió política mentre la sèrie no ho fa. Un element que mostra que la boira no es considerada com una qüestió política a la sèrie es que, en el moment en que es va produir, ni The Times ni The Guardian fan referència, en les seves editorials, a la necessitat de que Churchill o qualsevol altre polític se'n responsabilitzi. En canvi, Morgan, des del temps actual en el qual el tema climàtic ha adquirit importància i se sap l'impacte mediambiental que pot tenir l'humà, fa un relat totalment polític. Per això, s'aconsegueix fer un relat acurat què va succeir durant el 5 i 9 de desembre a la ciutat de Londres, tot i donar-li un focus polític.

5.2 La catàstrofe d'Aberfan (1966)

3x03 – Aberfan

El poble miner del Sud de Gal·les, Aberfan, és l'escenari on es desenvolupa el capítol 3 de la tercera temporada de la sèrie de Peter Morgan. En aquest poble, el 21 d'octubre de 1966 va succeir un incident que va posar fi a la vida de 144 persones, la majoria nens. La falta de resposta immediata de la Reina Elizabeth II i les conseqüències de la catàstrofe al poble són el focus de l'episodi.

La primera seqüència del capítol se situa a Aberfan el 20 d'octubre, dia abans de la tragèdia. En aquesta escena es pot veure la pluja de gran intensitat que està caient sobre Aberfan, i també es mostra l'entorn del poble, rodejat de muntanyes amb mines de carbó. Seguidament, al minut 1 es presenta l'escola de Pantglas, on els nens estan a punt d'acabar el curs i començar les vacances.

Després de mostrar l'escola, se segueix el camí de tornada a casa i la tarda d'alguns dels nens de l'escola. Per exemple, una de les nenes practica la cançó de final de curs amb el seu pare i un altre és banyat per la seva mare. Mentrestant, la Reina (Olivia Colman) repassa la seva agenda per l'endemà.

El 21 d'octubre, els pares s'acomiaden dels seus fills, que van a l'escola, abans de marxar ells a treballar. Els nens arriben a l'escola i els adults a la mina, on "el terra està amarat" a causa de les pluges mencionades. Allà alguns dels treballadors veuen una esgerda al terra plena de fang, cosa que fa despertar les alarmes i és que els miners asseguruen no haver vist mai res així. Al minut 7:50, els treballadors se n'adonen que la pila de brossa s'enfonsa i marxen corrent del lloc. Baixen de la muntanya i es dirigeixen a avisar al seu superior. Des d'on estan comencen a veure la pila d'escombraries lliscar muntanya avall.

És al minut 9:45 quan els alumnes i professors de l'escola de Pantglas senten el soroll de l'allau i veuen l'allau d'escombraries dirigir-se cap a ells. El professor demana que tots es fiquin sota les taules, però l'allau arriba a ells i destrossa l'escola.

A la següent seqüència, el primer ministre Wilson (Jason Watkins) es troba donant una conferència quan se l'informa de la tragèdia succeïda a Aberfan i marxa del lloc. Seguidament, tornen a aparèixer imatges d'Aberfan, però aquesta vegada mostrant una pila d'escombraries que enterren l'escola i a desenes de persones buscant entre els residus als qui han quedat sepultats sota la brossa.

La Reina s'assabenta de la tragèdia al minut 12. El seu secretari de premsa, Michael Shea , li explica que hi ha hagut una tragèdia a una aldea minera al Sud de Gal·les, on s'ha enfonsat una pila d'escombraries enterrant l'escola del poble. El secretari li recomana a la monarca una resposta immediata. Shea proposa publicar un condol en el que expressi que es troba "commocionada i consternada pel terrible desastre que ha tingut lloc a Aberfan" i que vol transmetre el seu "més sentit condol als pares dels nens i les famílies dels qui han perdut la vida", firmat per la Reina Elizabeth II.

Se li fa saber a Elizabeth II que Downing Street havia sol·licitat un avió de la Casa Reial per visitar Aberfan i la monarca assegura que no hi ha cap inconvenient en què el facin servir. El secretari li recomana a la Reina que visiti el poble miner, petició a la qual ella respon dient que "la Corona visita hospitals, no llocs d'accidents".

La secretaria privada del primer ministre, Marcia Williams (Sinéad Matthews), explica la tragèdia viscuda a Aberfan. Declara que "cap allà les vuit del matí, la Junta Nacional del Carbó va rebre un avís del fet que s'havia format una depressió a la pila set". Segons s'explica al capítol, a causa de les pluges torrencials s'hauria creat una massa humida que s'hauria enfonsat aquell dia. Va ser a les 9:15 que els residus es van desprendre i van lliscar fins al poble. S'assegura que el col·legi Pantglas es va emportar la pitjor part, juntament amb diverses cases. S'expressa, també, que hi havia massa carbó a la pila de brossa. S'havien acumulat a la muntanya uns 230.000 metres cúbics i que, tot i que la normativa indicava que no es podien superar els 6 metres d'alçada, arribava a mesurar cinc vegades més de l'indicat.

El primer ministre busca reunir-se amb responsables de la Junta Nacional de Carbó. Mentre que un dels secretaris de Wilson afirma que es tracta d'un accident provocat per les pluges i que no és polític, el primer ministre assegura que "tot és polític" i que "les coses es podrien posar lletges molt ràpid".

El primer que fa Wilson en arribar a Aberfan, al minut 15:50, és anar a visitar el lloc de la tragèdia, el col·legi de Pantglas. Allà hi ha gent intentant extreure les escombraries per rescatar a les víctimes, però li expliquen que de moment han extret seixanta cossos sense vida i que la

xifra va en augment. Es mostra que quan se sent un mínim soroll, es demana silenci per saber d'on prové i intentar rescatar algú. Al minut 18 el primer ministre compareix públicament i garanteix que “es realitzarà una investigació independent de la tragèdia del més alt nivell” i que “es donaran les competències necessàries als responsables d’aquesta perquè prenguin mesures”. Entre les preguntes que se li fan al polític estan “hi va haver negligència? És culpa de la Junta Nacional del Carbó?” A més, un dels habitants del poble assegura que fa anys que diuen “que les piles eren perilloses, era un desastre anunciat i ningú va fer cas”.

A la següent seqüència, en una notícia radiofònica que escolta Lord Snowdon (Ben Daniels), el marit de la Princesa Margaret (Helena Bonham), s’informa que el nombre de víctimes a Aberfan podrien arribar a 200. S’especifica que hi ha 36 persones ingressades, que s’han recuperat 20 cossos i que es calcula que hi podrien haver fins a 150 desapareguts més, la majoria dels quals serien nens. El marit de la princesa decideix visitar el lloc dels fets.

Una altra notícia radiofònica torna a actualitzar la situació al Sud de Gal·les, mentre apareixen imatges del primer ministre Harold Wilson i la Reina Elizabeth II. Asseguren que el pendent de residus dificulta la feina de rescat, que s’han extret 67 cossos entre les escombraries, la majoria nens, i que s’espera que hi hagi més desapareguts. S’explica que les operacions de rescat seguiran tota la nit i que el primer ministre Wilson ha visitat el lloc dels fets. S’informa també sobre les condolences que ha fet arribar el Palau de Buckingham, llegint el comunicat de la Casa Reial.

El primer ministre visita a la Reina al minut 21:15 i li explica la situació d’Aberfan. Les víctimes mortals eren de 116 persones i sembla haver-hi més de 80 desapareguts, 36 persones havien sobreviscut i estaven hospitalitzades. Quan la monarca pregunta si s’esperen més víctimes, el polític assegura que “vives, no”, volent dir que els pròxims cossos que es trobin probablement siguin de víctimes mortals. Wilson expressa que la pila set s’ha tornat a moure, que l’aldea està preparada per una evacuació, les excavadores llestes i que s’està enviant a l’exèrcit. El primer ministre li diu a la Reina que, “donades les circumstàncies”, insistia a dir que hauria d’anar a Aberfan. Elizabeth explica que “una de les coses més desafortunades de ser monarca és que paralitges qualsevol situació” i que “l’últim que necessiten els serveis d’emergència que treballen a contrarellotge és veure aparèixer una reina”. Winston assegura que no ho creu, “han mort nens, la comunitat està destrossada” i que el correcte seria que anés a “consolar a la gent”. Davant la seva insistència, la Reina assegura que “la Corona no munta espectacles”. El primer ministre expressa que ell no ha dit “muntar un espectacle”, sinó “consolar a la gent”.

La Princesa Margaret li explica a la Reina que el seu marit li va trucar i va demanar que li fera un petó als seus fills. Quan va arribar a Aberfan, va anar directament al col·legi Pantglas i va descriure la situació com “espantosa”. “Els miners que excaven per extreure carbó, cavaven per arribar als seus fills. Molts nens van passar hores enterrats sota el fang amb els seus

amics sense vida”. També va anar al dipòsit de cadàvers, on la gent intentava identificar als seus fills sense vida.

El dilluns, Geoffrey Morgan, de la Junta Nacional del Carbó, i George Thomas, ministre d'Estat per Gal·les, ofereixen una roda de premsa. En aquesta, els habitants d'Aberfan demanen que admetin la seva responsabilitat, cosa que la Junta es nega a fer i asseguren que “la Junta Nacional del Carbó no és responsable del temps”. Davant aquesta negativa, un habitant del poble assegura que “fa anys que saben sobre els brolladors sota de la pila”.

En aquest context, Wilson està reunit amb la seva secretaria. Aquesta li assegura que no pot carregar amb la responsabilitat i servir com a boc expiatori a la Reina Elizabeth. Els seus arguments són que cal fer quelcom per a desviar la culpa, assegura que “si el Partit Laborista paga el preu per la tragèdia i els tories ho capitalitzen políticament seria obscè i una traïció”. Explica que si no es pot culpar als tories ni pressionar al Parlament, i tampoc es pot anar en contra de la Junta fins que sigui jutjada, s'hauria de buscar “una altra figura del poder polític”. Finalment, William recomana a la Reina, donat que ha manifestat “una conducta simptomàtica de la negligència del poder”.

Al minut 31 és el Duc d'Edimburg (Tobias Menzies) qui visita Aberfan. Allà, Philip visita l'escola de Pantglas i veu com els familiars de les víctimes pugen al cementiri per enterrar-los i acomiadar-se d'ells. Philip es present a l'enterrament de les víctimes de la catàstrofe d'Aberfan. Allà, els familiars dels nens i professors canten la cançó que els estudiants havien d'interpretar el dia de la tragèdia. Quan li explica a la Reina, aquesta li pregunta si ha plorat.

El secretari de la Reina li aconsella a aquesta que faci una mostra d'emoció, tenint en compte que no és Anglaterra sinó Gal·les i que seria pertinent. Un cop a Aberfan, la Reina és rebuda pel lloctinent Cennydd Traharne, que la porta al lloc de la catàstrofe. Seguidament visiten la capella Betania durant la presentació dels herois de la tragèdia i els supervivents i el cementiri on ofereix una corona de flors. Finalment, visita a un miner del poble, Thomas Edward, qui va perdre familiars a l'accident. En aquest encontre, una de les nenes supervivents de la catàstrofe li entrega unes flors de part dels nens de Pantglas. En sortir de la casa d'Edward, Elizabeth sembla commocionada.

En tornar a Londres, la monarca es reuneix amb el primer ministre Wilson. Aquesta reunió es torna més personal quan Elizabeth li confessa la seva preocupació per la seva falta de reaccions emocionals, assegurant que a Aberfan solament havia fingit plorar. Davant aquesta confessió, Wilson assegura que “no podem complaure a tothom i ser fidels a nosaltres mateixos”, afegint que com a líders la seva funció és calmar més crisis de les que ells creen i assegura que això “sa majestat ho fa molt bé”.

The Guardian

The Guardian va ser un dels diaris anglesos que van cobrir la tragèdia que va succeir a la ciutat minera d'Aberfan el 21 d'octubre de 1966. L'endemà del dia del succés, el diari va publicar 7 articles exposant què va succeir aquell dia i com es va viure entre els ciutadans.

La periodista Denis Frost, en l'article "School and houses destroyed" (1966), va explicar que al voltant de 150 persones, incloent-hi "gairebé tota una generació de nens", van perdre la vida a conseqüència d'una allau de residus de la mina del poble. La brossa va baixar, barrejada amb aigua de la pluja dels dies anteriors, des del cim de la muntanya fins a l'escola de Pantglas i diverses cases. Aquest succés va ocórrer a les 9:15 del matí, informa el diari, quan els nens començaven l'últim dia de classes abans de les vacances (Frost, 1966).

El diari va relatar que la Junta Nacional del Carbó va culpar a la pluja d'aquest succés, evadint la seva responsabilitat. Els arguments van ser que, probablement, la pluja s'havia filtrat a la base de la muntanya de residus causant milions de tones de fang (Reporter, 1966). En el mateix article, The Guardian exposa de forma crítica que és insuficient pensar que un octubre plujós havia estat l'únic motiu del desastre, sobretot tenint en compte que Aberfan estava acostumat a pluges torrencials. El diari va assegurar que segurament hi van haver altres motius, relacionats amb la forma en la qual la muntanya estava construïda o amb la quantitat de brossa que s'havia permès que s'hi acumulés, que van provocar aquesta tragèdia. The Guardian va assegurar que les qüestions mencionades són, a diferència del temps al qual culpen, assumptes controlables i que era responsabilitat de la Junta Nacional del Carbó.

Pel que fa a l'incident, Frost (1966) va fer un repàs sobre les víctimes. Aquell matí es van extreure 75 cossos de l'escola de Pantglas, set dels quals eren adults i la resta nens d'entre 5 i 11 anys. Per una altra banda, el director d'educació a Methyr va estimar que uns seixanta nens estaven desapareguts, trenta-sis a l'hospital –dos dels quals havien estat donats d'alta- i vuitanta-vuit havien sortit de l'escola amb vida. Sobre els professors, quatre van perdre la vida a l'incident i cinc van sobreviure. La periodista va explicar que va ser favorable, amb més de 2.000 persones que van treballar al lloc de la catàstrofe extraient brossa, incloent-hi els miners de la ciutat.

La ciutat va rebre la visita de diferents personalitats públiques. El primer ministre Wilson i el canceller de fons públics, Callaghan, van arribar a Aberfan el dia del succés. Allà, els polítics es van trobar amb el secretari i el ministre d'Estat per Gal·les, al qual el primer ministre li va donar "tots els poders" per prendre mesures sobre el succés (Anònim, PM talks of independent inquiry on disaster, 1966).

El dia 29 d'octubre, tot i que en ser dissabte el diari ho va publicar el dilluns 31, la Reina Elizabeth II i el Duc d'Edimburg van visitar la ciutat d'Aberfan. El Duc ja havia anat dies anteriors, però va tornar acompanyat per la monarca. El diari explica, en l'article "Gifts from children help Aberfan

disaster fund to reach £160.000” (1966), que Elizabeth i Philip van passar a Aberfan més del que tenien pensat i el diari explica que a la seva arribada van dirigir-se al pendent per on havia caigut la brossa i després a l'escola de Pantglas i a les cases afectades. Segons explica The Guardian, la parella reial va anar a casa de Jim Williams, ciutadà d'Aberfan que havia perdut a set membres de la seva família a la catàstrofe, amb qui van prendre un té. Quan van marxar, la néta de Williams li va donar un ram de flors a la Reina “com a record dels nens d'Aberfan” (Anònim, 1966). La senyora Beatrice Williams va assegurar que “la reina estava molt preocupada i era la persona més calorosa que mai havia conegut, realment baixada del cel” (Anònim, Gifts from children help Aberfan disaster fund to reach £160.000, 1966).

El diari va relatar que, després de la visita mencionada, la Reina i el Duc van anar a veure el treball d'excavació i més tard van visitar el cementiri on la reina “va caminar lentament” (Anònim, 1966) entre les tombes de 82 de les 147 víctimes del desastre. The Guardian també va explicar que la Reina es va parar a caminar amb aquelles mares que havien perdut els seus fills a la catàstrofe i va assegurar que ho lamentava i que no podia oferir-les més que la seva simpatia i empatia.

The Times

El 21 d'octubre de l'any 1966, a Aberfan, es va produir una catàstrofe que va acabar amb 144 persones, 116 de les quals eren infants. El diari anglès The Times va publicar, l'endemà de la tragèdia, diferents notícies sobre aquest succés a la ciutat del Sud de Gal·les. Els dies posteriors el diari va anar donant detalls de la situació a Aberfan, però no va ser fins al 31 del mateix mes que The Times no va publicar un comunicat de la Casa Reial, després de la visita de la Reina Elizabeth II a la ciutat.

L'endemà de la catàstrofe The Times va publicar, entre altres, dues notícies que van resumir els successos i la situació que s'estava vivint a Aberfan. Per una banda, el corresponsal de The Times al Sud de Gal·les en l'article "Abnormal rain blamed by coal board" (1966) va exposar què va succeir el dia de la catàstrofe. Va explicar que unes poques persones van veure moure's la muntanya d'escombraries i van sentir un soroll. Segons les declaracions dels habitants d'Aberfan, "de sobte l'aldea estava envoltada per una pols negra" (Corresponsal Sud de Gal·les, 1966). Va assegurar, també, que alguns dels veïns van arribar a l'escola de Pantglas i aquesta estava gairebé totalment demolida amb els nens sepultats per gairebé 14 metres de brossa. El periodista va explicar, al mateix article, que només donar-se l'alarma la policia, bombers, treballadors de defensa civil, la Creu Roja i altres grups de voluntaris van acudir al lloc dels fets (Corresponsal Sud de Gal·les, 1966).

Pel que fa les víctimes, el mateix article del corresponsal al Sud de Gal·les (1966), s'exposa que el director de l'escola va fer un recompte de les pèrdues a la catàstrofe. Hi havia 254 nens al registre escolar, tot i que no es coneixia quants no havien anat aquell dia. La classe de la mestra M. Bates tenia trenta-set alumnes i tots estaven desapareguts, la del professor H. Williams tenia 27 alumnes desapareguts. Per una altra banda, el professor D. Beynon va morir a l'incident i la seva classe, de 38 alumnes, estava desapareguda. També va morir a l'accident la professora M. Rées, de la seva classe van desaparèixer 25 nens. De la classe de la mestra H. Taylor, els seus 35 alumnes estaven segurs, així com els 30 alumnes de la mestra Williams. The Times conclou que s'estimava que hi haguera uns 200 morts. Fins aquell moment, les víctimes conegudes eren 76 nens i 9 adults que havien perdut la vida, 36 ingressats a l'hospital i al voltant de 80 desapareguts. A més de les víctimes de l'escola de Pantglas, l'allau va sepultar cases de la zona i una granja. Una veïna del poble i els seus dos néts van morir, de fet, en una granja propera a l'escola (Corresponsal Sud de Gal·les, 1966).

L'article "Warning in 1964 about Aberfan Threat" (1966), del corresponsal industrial de The Times, es va publicar el 22 d'octubre de 1966 i ficava el focus en explicar les possibles causes de la catàstrofe d'Aberfan. Hi havia un contrast en les regulacions de seguretat de les mines per sota i per sobre del terra. Per sota del terra, els miners van explicar que les regles de seguretat eren totalment estrictes, mentre que a l'exterior ho eren menys. The Times va explicar que les muntanyes d'escombraries de la mina estaven reconegudes com a perilloses pel seu alt nivell de combustibilitat, però que la Junta Nacional del Carbó no veia possible que hi hagués un lliscament (Corresponsal Industrial, 1966).

No va ser fins al dissabte 29 d'octubre que la Reina va visitar Aberfan acompanyada del seu marit el Duc d'Edimburg, tot i que ell ja havia assistit amb anterioritat. En una circular del Palau, es va exposar que la monarca i el seu marit havien anat a Aberfan i que van ser rebuts pel secretari d'Estat de Gal·les. Després van visitar diferents llocs, entre els quals estava l'Hospital Church Village, i van tornar a Londres en un avió de la Casa Reial (Buckingham Palace, 1966).

Fact-checking: el focus de la història

El dia 21 d'octubre, com coincideix en el relat de The Times, The Guardian i The Crown, les restes d'una mina de carbó a Aberfan, que estaven acumulades sobre una muntanya van cedir i van caure fins al poble. L'escola de Pantglas va resultar el lloc més afectat per la tragèdia i la majoria de víctimes mortals van ser estudiants d'aquesta.

The Crown fa un retrat acurat de les xifres i de la situació al poble del Sud de Gal·les. Les dades es poden corroborar fàcilment amb els articles dels diaris que van cobrir la tragèdia, que van anar fent un recompte de les víctimes tant mortals com hospitalitzades. De la mateixa manera, es pot comprovar que, com relata la sèrie, el primer ministre Wilson es va traslladar ràpidament a Aberfan i que, abans que la Reina ho fes, ho va fer el Duc d'Edimburg.

Un fet que es destaca a la sèrie, però que als mitjans no s'hi va fer gaire incís, és la demora de la Reina Elizabeth II per visitar Aberfan. Es pot saber, mitjançant les publicacions de The Times i The Guardian, quin dia va arribar i quin va ser el recorregut que va fer la monarca al poble del Sud de Gal·les. Ente aquests llocs: l'Hospital Church Village, l'escola de Pantglas i la casa d'un miner local que estava de dol. Destaca, a més, com de la mateixa manera que es relata a The Crown, una nena li va oferir a la Reina un ram de flors de part dels nens de l'escola.

Malgrat això, les dades mencionades no són les més importants al relat de The Crown. En aquest episodi, com en altres, es fa notable que Morgan no falla en la informació oficial, així com tampoc en la seva capacitat de crear ficció. El punt de vista és important en la narració dels successos, com també va passar en episodis com "Act of God". Es fa evident, per una altra banda, que la sèrie es centra en la monarca i es que en comptes de ficar el focus en la tragèdia, aquesta serveix d'excusa per parlar de la reacció de l'Elizabeth davant una catàstrofe i la seva dificultat per mostrar emocions.

Morgan aconsegueix crear en l'espectador cert rebuig a la Reina, mostrant-la d'una forma tan distant i calculadora. Que la Reina expressi frases com "la Corona no munta espectacles" o "la Corona visita hospitals no llocs d'accidents", fa que l'audiència tingui una visió negativa de la monarca i, per contra, connecti amb altres personatges com el primer ministre Wilson o la Princesa Margaret, que es mostren més humans. A més, la sèrie fa sobreentendre que la Reina no va anar a Aberfan per una altra cosa que no fos el possible enfonsament públic per part de la premsa. Un capítol ple de negatives i fredor per part de la sobirana, no ajuden a la seva imatge, tot i que en l'escena final se la intenti justificar, admetent a Wilson els seus problemes per a mostrar emocions

.

Conclusions

Amb aquest capítol, Morgan mostra que l'enfocament i el punt de vista des del qual s'explica una història és important en la narració d'una sèrie. Per això destaca que l'incident d'Aberfan no es tracta des de la perspectiva de les víctimes o els familiars, així com tampoc de la Junta Nacional del Carbó, es tracta des de la situació en la que es troba la Reina i, es podria dir, el primer ministre. Tot i l'alta presència del primer ministre en l'episodi, la seva aparició també està enfocada en la gestió de la monarca d'aquesta crisi. Tot i que Morgan no falla en les dades que exposa, deixa clar quin és el missatge que vol transmetre. De nou, el relat o modificacions que fa el showrunner no són banals o aleatòries, sinó que són preses per crear un discurs i transmetre un missatge a l'audiència. En aquest cas, el que podria voler transmetre Morgan és la falta de resposta emocional de la Reina, una persona a la qual la institució ha obligat des de sempre a reprimir-se emocionalment.

5.3 Atemptat de l'IRA contra Lord Mountbatten (1979)

4x01 - Gold Stick

Una de les grans crisi a les que es va enfrontar Anglaterra va ser la guerra amb l'IRA (de l'anglès: Irish Republican Army). Irlanda volia un estat totalment sobirà i independent a Regne Unit i aquest grup armat va dur a terme diferents atemptats. L'atac que més directe va tocar a la corona anglesa va ser el que va posar fi a la vida de Lord Mountbatten.

L'episodi comença amb la Reina Elizabeth II vestint l'uniforme oficial, muntant a cavall i sortint del Palau de Buckingham. Aquesta imatge s'intercala amb les d'una manifestació on es llegeixen pancartes amb frases com “mort a la Reina”. S'escolta, mentrestant, la veu en off d'un irlandès pertanyent a l'IRA preguntant-se per quin motiu segueixen els anglesos a Irlanda. La mateixa veu explica que Irlanda ha perdut la vida de molta gent per tal de resistir a l'ocupació i que així i tot se'ls ignora, negant el dret bàsic a l'autodeterminació, i es mantenen els fills, germans, marits i pares a les presons britàniques. Es parla, a més, d'una nova estratègia per fer front als britànics, “augmentar esforços, redoblar la militància i vessar més sang perquè la Corona es retiri”.

El comte Mountbatten de Birmània (Charles Dance) fa una trucada al seu nebot, el Príncep Charles (Josh O'Connor). Una trucada a través de la qual es dona a conèixer que el comte està al castell de Classiebawn a la República d'Irlanda.

Més endavant, el comte marxa de pesca en un vaixell, que al minut 27:40 explota. Aquesta notícia se li dona a la Reina Elizabeth II, informant que Lord Mountbatten ha mort en una explosió, així com el seu nét, Nicholas, i el tripulant Paul Maxwell. Els supervivents d'aquest succés són Lord i Lady Brabourn, Doreen Brabourn i Timothy Knatchbull, que estan a un hospital de Sligo. També informen que l'IRA ha reivindicat la seva autoria.

La Família Reial, que es trobava a Balmoral, torna a Londres. Allà, Elizabeth II rep una trucada de la primera ministra Margaret Thatcher (Gillian Anderson). La Dama de Ferro, a més a més de donar-li les condolences per la mort de Mountbatten, fa referència als soldats assassinats en una emboscada a Warrentpoint, també duta a terme pel “grup terrorista IRA”.

En últim terme, l'enterrament de Lord Mountbatten comença al minut 39:50, cerimònia que s'intercala amb imatges de manifestacions a Irlanda i amb la mateixa veu en off. Aquesta expressa que l'Exèrcit Republicà Irlandès reivindica l'autoria de l'assassinat del comte de Birmània, així com els dels militars britànics a Warrenpoint. Fa referència als tretze civils irlandesos assassinats durant el Diumenge Sagnant. Afegeix que, pels republicans irlandesos, Lord Mountbatten era un símbol més d'opressió imperialista. Conclouen expressant que durant els pròxims mesos es duran a terme homenatges al comte, però es pregunten on estan les llàgrimes dels britànics pels irlandesos morts.

The Guardian

The Guardian va realitzar, també, una cobertura minuciosa de l'atemptat de l'IRA contra Lord Mountbatten, dos acompanyants seus al vaixell i 17 soldats més en una emboscada a Warrenpoint. Un assassinat que va resultar mediàtic per les seves causes, els seus perpetuadors i la víctima principal.

Stephen Cook, des de Sligo, i Joe Joyce (1979), des de Dublín, van explicar que disset soldats havien estat assassinats a Country Down. Hores més tard, Mountbatten va patir un atemptat contra la seva embarcació a Sligo que va posar fi a la seva vida i a la de dues persones – el seu nét Nicholas i un tripulat del vaixell, Paul Maxwell - que estaven amb ell al vaixell. Per una altra banda, els supervivents de vaixell van ser els pares de Nicholas, Lady i Lord Brabourne, el seu germà bessó Timothy i la mare de lord Brabourne, que van ser traslladats a l'Hospital General de Sligo (Cook & Joyce, 1979).

Els periodistes expliquen a l'article que l'Exèrcit Republicà Irlandès Provisional va assumir la responsabilitat de tots els assassinats, tant de Mountbatten i els seus acompanyants, com el dels soldats morts a Warrenpoint. A més, Cook i Joyce (1979) que els membres de l'IRA van proclamar aquest assassinat com una “execució”.

En un altre article, Joe Joyce explica que el diputat irlandès George Colley va expressar la seva commoció davant l'assassinat de Mountbatten, que va descriure com un “benvingut i regular visitat de la ciutat de Sligo” (Joyce, 1979). El diputat va assegurar que “no s'escatimarien esforços per portar als culpables davant la justícia”, condemnant aquest acte. Per una altra banda, Joyce (1979) va exposar les declaracions del Primer ministre irlandès, Jack Lynch, que va assegurar que “l'enemic real d'Irlanda era l'IRA”, i no Anglaterra.

Els periodistes Joyce i Cook van parlar també sobre el funeral de Mountbatten, que s'esperava que fos una cerimònia privada a l'Abadia de Westminster. The Guardian explica que, en senyal de condol, les banderes volarien a mig pal als edificis públics. S'especula sobre com serà el funeral i es conclou que el mateix Mountbatten va declarar a televisió que esperava que el seu enterrament fos “un moment feliç” (Cook & Joyce, 1979). De fet, aquest caràcter propi de Mountbatten va ser inclòs a diversos dels tributs i homenatges que se li van rendir pòstumament.

El condol per la mort de Lord Mountbatten va ser expressat des de diferents punts del món. Per exemple, el Cardinal Tomas O'Fiaich a Roma va mostrar la seva repulsió per l'assassinat de Mountbatten i dels soldats. També el Departament d'Estat dels Estats Units va assegurar que estaven profundament tristos, i els governadors de l'Índia també van fer arribar les condolences (Hoggart, 1979).

Per una altra banda, Simon Hoggart (1979) va fer, a The Guardian, un repàs per la trajectòria de Lord Mountbatten. Segons el diari, Mountbatten va ser un dels membres de les elits més altes però es va guanyar l'afecte de la gent del poble. Mountbatten va ser, entre altres càrrecs, comandant de les Flotilles Destructores, Cap d'Operacions Combinades o Cap Comandant al Sud-oest Asiàtic. El diari també va explicar que ningú podria haver supervisat millor que Mountbatten l'alliberament de l'Índia i Pakistan i que el seu major servei va ser encarregar-se de la sobirania de les noves nacions democràtiques independents.

D'aquesta manera i segons el diari, Lord Mountbatten es va convertir en la víctima més il·lustre del grup terrorista IRA. Aquest fet es va fer notable pels nombrosos tributs i homenatges que el noble va rebre al voltant del món.

The Times

Des de l'any 1917, l'Exèrcit Republicà Irlandès havia estat actuant amb atacs armats i manifestacions per tal d'aconseguir la independència irlandesa. Un dels atemptats més importants del grup va ser l'explosió que va posar fi a la vida de Lord Mountbatten. En ser Mountbatten un personatge mediàtic, els mitjans se'n van fer ressò.

El 27 d'agost de 1979, Lord Mountbatten va morir en un atemptat del qual el grup terrorista IRA en va admetre l'autoria. L'endemà, The Times va informar sobre els successos. El mitjà va cobrir aquest fet fent ús de tres tipus de notícies: aquelles relacionades amb l'atemptat i les seves motivacions i conseqüències, les que van fer un repàs per la vida i carrera de Lord Mountbatten i, finalment, les quals van mostrar la resposta de diferents càrrecs públics. En total, vint-i-un articles sobre aquest succés, entre les quals només n'hi ha sis que incloguin referències a l'IRA, mentre que les altres parlen exclusivament de Lord Mountbatten d'una forma o una altra.

Mitjançant la cobertura de The Times, es pot saber com va succeir l'atemptat i quina motivació hi va haver darrere d'aquest. El corresponsal a Scotland Yard, T.A. Sandroock, va explicar que Mountbatten va declinar qualsevol mena de protecció policial, tot i les seves relacions personals i laborals i les visites regulars a Irlanda el posaven en perill constant (Sandroock, 1979). El mateix periodista explica que aquesta declinació és quelcom típic entre les persones amb posicions importants. De fet, afegeix que l'atemptat contra Mountbatten va ser similar al que va patir l'ambaixador britànic a Dublín, Christopher Ewart-Briggs, al qual li van ficar una bomba al cotxe que va explotar mitjançant un control a distància (Sandroock, 1979).

El comte Mountbatten de Birmània, la seva filla gran i el seu marit, els dos fills bessons d'aquests i la mare del gendre de Mountbatten, a més d'un tripulant de l'embarcació, Paul Maxwell, es trobaven al vaixell quan aquest va explotar. Mountbatten, el seu nét i Paul van morir a l'atemptat. Els supervivents a l'atac van ser traslladats, "en una situació crítica", a l'Hospital de Sligo (Rais, 1979).

Els periodistes Brenda Parry i Paul Potts van explicar que diferents habitants de Mullaghmore van veure, “amb horror”, com el vaixell pesquer de Mountbatten es destrossava en conseqüència a l’explosió. Parry i Potts van exposar les declaracions de John Marxwell, el pare de Paul Marxwell, que va dir que el seu fill havia marxat amb el comte a les 9am. John va expressar que quan va escoltar l’explosió i en veure el vaixell va pensar que ningú havia pogut sobreviure a aquell ataca (Parry & Potts, 1979).

Sobre les motivacions del grup terrorista IRA, The Times va explicar quines van ser mitjançant diferents articles. El mateix dia de l’atemptat, un portaveu del Moviment Republicà Irlandès als Estats Units va assegurar que “l’assassinat de Mountbatten estava justificat i que havia de ser tolerat” (McIlroy, 1979). El portaveu va explicar que la Cambra dels Lords havia aprovat una llei opressiva pel poble irlandès del nord i que el comte era un membre destacat d’aquesta cambra. El mateix afegeix que el que li havia succeït a Mountbatten era “responsabilitat del govern britànic” (McIlroy, 1979) i que era “incorrecte prendre els actes individuals, com aquest assassinat, fora de context” (McIlroy, 1979).

The Times va parlar també de la cerimònia que s’esperava per l’enterrament de Lord Mountbatten a l’Abadia de Westminster. El diari també va explicar que el dol pel comte havia començat el dia de la seva mort i que continuaria fins el dia del seu enterrament, període en el qual les banderes a Anglaterra onejarien a mig pal. De la mateixa manera, es van encarregar d’explicar què succeiria amb els títols de Mountbatten, que es prevenia que passessin a la seva filla, i altres assumptes nobiliaris (Looch, 1979).

The Times, els dies posteriors a la mort de Mountbatten també va incloure els condols de diferents persones. Els tributs van anar des de Gran Bretanya fins a altres parts del món i des de la Família Reial a polítics del país i estrangers. En són exemples d’aquests condols les declaracions de Margaret Thatcher, que va assegurar que “la vida de Mountbatten va córrer com un fil daurat d’inspiració i servei a través de la història d’Anglaterra” (Redacció, 1979). També van donar les seves condolences el Nabiú sud-africà (Correspondent, 1979), el Primat Catòlic Romà d’Irlanda (Reuter, 1979) o el Vicealmirall Alemany (Shears, 1979), entre altres.

Finalment, el diari anglès fa un repàs per la carrera de Mountbatten. Entre altres títols que va tenir, The Times destaca que va ser l’últim virrei de l’Índia, que va ocupar el càrrec de Cap d’Estat Major de la Defensa, també de Comandant Suprem a l’Àsia Sud-Oriental l’any 1943, així com Coronel Comandant dels Marins Reials. A més a més, el diari exposa que el comte va introduir-se al món de la televisió l’any 1969, amb una sèrie biogràfica anomenada “la vida i els temps de Lord Mountbatten” (Redacció, 1979). Entre altres càrrecs i títols, aquesta va ser la carrera de Lord Mountbatten, que The Times descriu com “enlluernant i variada” (Redacció, 1979).

Fact-checking: el punt de vista de The Crown

A partir de la comparació entre el relat de The Crown i la informació publicada a The Times i The Guardian, s'ha conclòs que la sèrie britànica fa un retrat fidedigne dels esdeveniments clau, les xifres i els detalls de l'assassinat de Lord Mountbatten per part de l'Exèrcit Republicà Irlandès Provisional. En aquest episodi es torna a corroborar, com en altres, que cada cop que la ficció s'acosta més al moment històric actual, resulta més difícil manipular la realitat al servei de la ficció.

Per aquest motiu, la sèrie, els mitjans i els historiadors coincideixen en diferents punts importants. Primerament, en la data i lloc on va succeir l'atemptat, el 27 d'agost de 1966 a Sligo (Irlanda), ciutat que el comte visitava freqüentment. Per una altra banda, les víctimes tant mortals com hospitalitzades: Lord Mountbatten, el seu nét Nicholas i el tripulant Paul Maxwell van morir a l'explosió i que la resta de persones que estaven en l'embarcació van ser hospitalitzades a l'Hospital de Sligo. De la mateixa manera, coincideixen en el fet que l'Exèrcit Republicà Irlandès va assumir l'autoria d'aquest assassinat, així com la dels soldats a Warrenpoint.

És important ressaltar que Peter Morgan fa un repàs d'aquest succés des d'un punt de vista diferent del que van tenir els mitjans del moment, amb una distància històrica i també emocional. Com en el cas de la gran boira de Londres del 1952, s'ha de tenir en compte que en la narració d'uns fets reals en una ficció hi ha dos temps: el que es retrata i l'actual. Per tant, es fa un repàs d'un succés específic des d'una mirada actual.

La veu en off mencionada en apartats anteriors expressa "Per què els anglesos segueixen amb nosaltres? Per què, amb tot el que els hi hem fet, continua la presència britànica a Irlanda?" Amb aquestes declaracions comença el capítol i es deixa clar quina és la problemàtica social entre Irlanda i Anglaterra. Cal tenir en compte que en un conflicte armat, normalment, hi ha una motivació econòmica o política al darrere. Aquest rerefons Morgan el deixa quan la veu en off afirma que "se'ns segueix ignorant, se'ns segueix negant el dret a l'autodeterminació". D'aquesta manera, la sèrie deixa clar que el seu discurs no solament és neutral sinó que també és plural i que no silencia cap punt de vista i posicionament. Morgan no mostra únicament els actes terroristes perpetuats per l'IRA, sinó que afegeix una crítica també cap a la Corona. L'altaveu que se li dona al grup i la menció a les víctimes irlandeses transmeteix una sensació de neutralitat i aporta una visió global de la problemàtica, a més d'humanitat i realisme.

Per una altra banda, la narració de l'atemptat que fa Morgan serveix per complementar el relat entorn la monarca, donat que està estretament relacionat amb ella. El capítol vol transmetre un missatge concret: la mort de Lord Mountbatten suposa una mostra de força de l'Exèrcit Republicà Irlandès Provisional, que s'ha apropiat més que mai a la Família Reial Britànica. És, des de la primera seqüència de l'episodi, una mostra de la importància que se li dona al republicanisme a Irlanda.

The Times i The Guardian fan especial insistència en les condolences i homenatges cap al comte,

metre que The Crown no ho fa. La sèrie anglesa es limita a donar aquella informació sobre Mountbatten que són necessàries per situar-lo històricament, demostrant que no necessita omplir minuts recordant la seva trajectòria personal i professional. Aquesta ommissió és una mostra de la diferència temporal mencionada.

Per una altra banda, la sèrie li dóna un espai al discurs de l'IRA mitjançant la veu en off que va relatant les motivacions i voluntats del grup terrorista. Aquest altaveu és una mostra del posicionament de Morgan, que tot i que no defensa ni justifica l'assassinat sí que té la voluntat de mostrar un punt de vista diferent del de la Corona. Durant els primers minuts del capítol és aquesta veu en off la que exposa la situació que està vivint Irlanda, a més de mostrar imatges de manifestacions republicanes irlandeses que es posicionen en contra de la Corona. Finalment, el fet que s'intercali el discurs de l'IRA amb imatges de la Reina Elizabeth II són una mostra que aquesta guerra la inclou també a ella.

Conclusió

En aquest capítol es demostra que, tot i mantenir-se fidel als detalls de la realitat com xifres o declaracions, al que li dóna més importància Morgan és a transmetre quelcom amb aquestes. El showrunner, amb la seva narració, condueix a l'espectador a fer una reflexió crítica i extreure unes conclusions amb informació dels dos bàndols d'un conflicte. Per això, tot i que és important mostrar què va succeir en l'atemptat contra Lord Mountbatten, ho és encara més el missatge que aquest esdeveniment pot aportar a la narració: a Irlanda hi ha un alt sentiment antimonàrquic, el grup IRA actua en contra del que ells consideren l'opressió britànica i les tensions entre Anglaterra i Irlanda cada cop són més a prop de la Família Reial

5.4 Charles i Diana de Gal·les: relació i boda (1981)

4x03 – Fairytail

Diana i Charles van tenir una relació totalment mediàtica i així ho mostren a *The Crown*. El capítol 4x03 de la ficció narra com va ser la relació dels Prínceps de Gal·les d'ençà que es van comprometre fins a la seva boda. La narració que es fa inclou entrevistes, el comunicat de la Corona sobre el compromís i també les preocupacions d'ambdós i de la família abans de la boda.

El relat de la sèrie mostra com el Príncep Charles (Josh O'Connor) li va demanar matrimoni a Diana Spencer (Emma Corrin) l'any 1981 al castell de Windsor i que ella va acceptar. L'episodi inicia amb una trucada entre la Reina Elizabeth II i el seu fill, intercalada amb una trucada de la monarca amb les seves germanes. En aquesta conversa es coneixen els detalls sobre la petició. Segons relata *The Crown*, Charles li va demanar matrimoni a Diana a l'habitació dels nens i no es va agenollar donat que “per rang, el Príncep de Gal·les només s'agenolla davant la sobirana”.

El capítol explica que després de la petició Diana va tornar a Londres, on un grup de periodistes l'assetgen mentre entra al seu pis compartit, una persecució que es torna a repetir durant l'episodi. L'endemà de la petició, Diana escull el seu anell de compromís davant del Príncep i la Reina i es decideix que s'ha de mudar al Palau abans de l'anunci del compromís per a protegir-la dels mitjans.

Diana dina amb tota la Família Reial a Clarence House i, al minut 12:50 el portaveu de la Família Reial dóna el comunicat oficial de la Corona: “amb un immens plaer, la Reina i el Duc d'Edimburg anuncien el compromís entre el seu estimant fill, el Príncep Charles, amb Lady Diana Spencer, filla del comte Spencer i l'honorable senyora Shand Kydd”.

A continuació d'aquest anunci, se'ls fa una entrevista a Charles i Diana, a més de les fotografies oficials del compromís. En aquesta entrevista els hi pregunten quan es van conèixer, per la cerimònia i, entre altres preguntes, si estan enamorats. Aquesta última pregunta va aconseguir dues respostes diferents i és que Diana va assegurar que “evidentment” mentre Charles va afegir “el que estar enamorat signifiqui” (Whatever in Love means). Més tard, Diana Spencer apareix veient en la televisió com se'ls hi pregunta a la gent de Londres què opinen sobre ella i com totes les respostes són positives. Una mostra d'afecte que també es veu en la quantitat de cartes que la futura princesa rep al palau.

L'endemà de l'anunci del seu compromís, Charles marxa de gira durant sis setmanes i no torna fins al dia de l'assaig de la boda. Mentrestant, Diana rep classes de protocol per part de la seva àvia, que li ensenya des de l'història Reial fins normes de comportament. Per una altra banda, Diana pateix diversos episodis de bulímia arran de les inseguretats i es reuneix amb Camila Parker Bowles, l'exxikota del príncep. La futura princesa dubta sobre el seu compromís quan es troba un esbós del disseny d'una polsera amb els noms que Charles i Camila fan servir entre ells.

El dia anterior a la boda, al minut 41, es du a terme l'assaig de la cerimònia a la Catedral de Sant Paul, on hi ha aglomerada una gran quantitat de gent i premsa que esperen a la Família Reial i a Diana. En aquest context i la nit anterior a la boda, la família de Charles i els nuvis expressen els seus dubtes sobre aquesta unió. Així i tot, la Reina parla amb el seu fill per animar-lo a seguir endavant i recordar-li el seu compromís amb la Corona.

Finalment, el dia de la boda ambdós es preparen al palau. L'última escena de l'episodi és Lady Diana Spencer d'esquenes amb el vestit de núvia posat a punt de sortir per la porta del palau. Així doncs, la narració de Morgan omet la cerimònia de la boda dintre de la sèrie.

La cobertura dels mitjans

The Guardian

El compromís entre Lady Diana Spencer i el Príncep Charles de Gal·les va ser anunciat públicament el 24 de febrer, tot i que no va ser fins a l'endemà que no va aparèixer als mitjans impresos. The Guardian va relatar l'anunci del compromís, així com de Diana i altres qüestions.

John Ezard i Alan Rusbridger (1981) van presentar a Lady Diana Spencer com una noia de dinou anys amb encant i un rerefons aristocràtic. Va ser, segons el mitjà, la primera noia anglesa que es va comprometre amb un hereu al tron en tres-cents anys. Es va parlar de la boda de Diana i Charles com “el gran esdeveniment estatal del segle XX”, esperant que es celebrés a finals de juliol (Ezard & Rusbridger, 1981).

A l'article d'Ezard i Rusbridger (1981) s'explica la Reina va anunciar el compromís “amb el més gran dels plaers”, des del Buckingham Palace. El Príncep Charles va admetre haver estat totalment sorprès quan Diana va acceptar la seva petició. Charles, segons el diari, va recordar que va conèixer a Diana l'any 1977, quan ella tenia 17 i li va semblar una noia molt divertida. The Guardian va explicar que a l'entrevista es va fer referència a la diferència d'edat, sobre el que ambdós van coincidir en el fet que no era una preocupació per a ells. Per una altra banda, el diari menciona que Diana Spencer es mudarà del seu pis compartit a Brompton Road a una casa assignada per la Corona i també que no tornarà a la seva feina com a mestra d'un jardí d'infants. El diari afegeix que Lady Diana comptarà amb protecció del Palau davant possibles amenaces o assetjaments.

El mitjà va aprofundir en aquest compromís reial amb un reportatge publicat el dia 25 de febrer pels periodistes Aileen Ballantyne, Alan Rusbridger i John Ezard. En aquest treball es fa referència a l'assetjament que pateix Diana Spencer i també al seguiment de la premsa a Charles d'ençà va néixer. En el mateix article es parla sobre els plans de futur de la parella com ho són la celebració de la boda, la seva futura casa o la lluna de mel. The Guardian exposa també que la germana de Diana, Sarah McCoruodale, va ser una de les núvies de Charles i va actuar com el seu cupido. Per una altra banda també es van fer especulacions sobre el vestit que portaria la futura princesa el dia de la boda (Rusbridger, Ballantyne, & Ezard, 1981).

Finalment, el diari parla sobre la cobertura que tindrà aquest esdeveniment. The Guardian descriu l'enllaç de Diana i Charles com “una de les grans produccions del segle” (Rusbridger, Ballantyne, & Ezard, 1981).

The Times

La boda de Lady Diana Spencer, com s'ha dit en apartats anteriors, va ser un esdeveniment totalment mediàtic. Per aquest motiu, The Times va fer un gran incís en la seva cobertura, des de l'anunci del seu compromís fins al dia de la cerimònia.

The Times va informar sobre els detalls del compromís l'endemà del seu anunci. El 25 de febrer es van publicar 19 articles sobre el compromís, entre els quals destaquen els circulars de la cort que va publicar el diari. En aquestes circulars, es va donar la informació de la Corona sobre el compromís, els plans de la parella i les sensacions de la Família Reial i la de Lady Diana respecte a la boda.

Un dels comunicats que va destacar va ser el que va fer el portaveu de la Corona, assegurant que “la Reina i el Duc d'Edimburg anuncien el compromís del seu estimat fill, el Príncep de Gal·les amb Lady Diana Spencer, filla del comte Spencer i l'honorable senyora (Buckingham Palace, 1981). Lord Spencer va explicar que el Príncep Charles va demanar la mà de la seva filla en una trucada telefònica i que ell estava ple d'orgull i lloant a la seva filla, declarant que “el Príncep Charles era molt afortunat de tenir-la” (Ford, 1981). El pare de Diana també va assegurar que aquesta “havia crescut molt degut a la pressió de la premsa”, però assegurant que havia sabut controlar la situació. Spencer va explicar que els plans pròxims de Diana eren passar el màxim de temps possible amb Charles i donar el millor d'ella mateixa (Ford, 1981).

La germana de Lady Diana Spencer, Lady Sarah McCorquodale, va explicar a The Times que ella havia presentat a la seva germana i Charles. Sarah va relatar com ho va fer un cap de setmana que van passar a la casa de la família a Althorp l'any 1977. El diari explica que Lady McCorquodale havia mantingut amb anterioritat una relació romàntica amb Charles i que aquesta havia declarat que la seva germana i el Príncep “serien totalment compatibles al matrimoni” (Redacció, 1981).

Mitjançant una entrevista que se li va realitzar a la parella el dia del compromís, a més, es va poder saber que la boda probablement se celebraria a l'Abadia de Westminster a finals de juliol. Els nou compromesos també van encarregar-se de descartar la diferència d'edat entre ells com un problema. Es va declarar que Diana estava “encantada, emocionada i feliç” i que es mudaria a una propietat reial i deixaria la seva feina al jardí d'infants on treballava (Witherow, 1981).

The Times també es va encarregar de contextualitzar el moment de l'anunci del compromís reial. Fora del Palau hi va haver aglomerades unes 3.000 persones esperant la confirmació de la Corona. En entrevistes que els periodistes del diari van fer a la gent que es trobava entre la multitud, es va veure com tots els presents celebraven el compromís. Alguns dels anglesos als quals se'ls va prendre declaració van exposar que seria beneficiós per la Família Reial sang nova i que ja era moment que el Príncep Charles fiqués ordre a la seva vida sentimental (Reporter, 1981).

Fact-checking: l'elecció del fets a narrar

Diana de Gal·les i el Príncep Charles van anunciar el seu compromís públicament el 24 de febrer de 1981 i només mesos més tard, el 29 de juliol del mateix any, es van casar. Morgan fa un repàs per la seva història romàntica, però també tracta temes de rerefons en aquesta com ho són l'assetjament que Diana va patir o l'opinió pública sobre l'enllaç.

Diana de Gal·les va ser la primera dona anglesa que es casava amb un hereu al tron des de 1659, explica The Times. A més, Morgan menciona en el seu relat que Lady Diana no pertanyia a cap monarquia europea i no compartia consanguinitat directa amb el Príncep Charles. Aquesta informació, que pot passar desapercebuda, suposa una fita important en una família amb una tradició tan arrelada com ho és la Reial Anglesa. Els diaris van fer referència, sobretot, a la nacionalitat de la futura princesa. També es va mencionar que el director general de Debrett va assegurar que Diana tornaria “la sang Stuart a la Família Reial”, que havia estat la Família que va regnar a Escòcia des de l’any 1371 fins al 1603. El diari ressalta que “tot i no ser immediatament de sang reial, Lady Diana pertany a una família que ha tingut estrets vincles amb la reialesa durant segles i n’és parent llunyà”. De fet, en una de les ja mencionades entrevistes que el diari realitza fora del palau de Buckingham, una dona assegura que era “una bona idea portar una mica de sang nova a una família de tant en tant”, fent referència als vincles sanguinis entre els membres de les monarquies europees.

L’opinió pública va donar suport a aquest enllaç, com es pot veure en el contingut de la cobertura de The Times i The Guardian i com també ho relata la sèrie. Després de fer entrevistes a diverses persones que esperaven fora del Palau de Buckingham l’anunci del compromís, The Times va assegurar que el poble anglès estava “increïblement feliç” i que va rebre la notícia amb “entusiasme i delit”. El mateix dia, el diari va mencionar que Diana Spencer havia estat acollida com una persona “eminentment adequada per a convertir-se en la primera Princesa de Gal·les des de 1901”.

Un fet molt mediàtic pot suposar un punt a favor de la ficció i és que quan hi ha registres audiovisuals d’un fet, podria resultar fàcil pensar que són més fàcils de portar a la ficció. De la mateixa manera, pot suposar un desavantatge, ja que la gent tindrà imatges reals amb les que comparar la ficció. En el relat de Peter Morgan destaca una doble forma de triar els fets que s’inclouran a la sèrie. Mentre que el showrunner relata esdeveniments molt mediàtics que van quedar gravats, descarta altres per aquest mateix motiu.

Per exemple, el showrunner escriu al guió, gairebé paraula per paraula, el comunicat que va emetre el Palau de Buckingham anunciant el compromís. The Times, The Guardian i The Crown coincideixen en el fet que un portaveu de la Reina Elizabeth II va emetre un comunicat de part de la monarca i el Duc d’Edimburg. Succeeix el mateix amb l’entrevista que se’ls hi realitza a Diana i Charles, que en estar registrada resulta fàcil reproduir les preguntes, les respostes i també les reaccions.

Per una altra banda, hi ha escenes privades que són més difícils de retratar. Aquesta és una dificultat a la qual Morgan s’ha hagut d’enfrontar en diferents ocasions, per exemple quan Fagan es va colar a l’habitació de la Reina Elizabeth II i el showrunner va omplir aquest buit amb un discurs anti neoliberal. Morgan acostuma a fer servir aquests buits d’informació en benefici de la ficció.

Per exemple, pot semblar que el relat sobre com Diana i Charles es van conèixer pot ser quelcom banal i simplement fruit de la imaginació del showrunner. La realitat, però, és que Peter Morgan relata que es van conèixer mentre ella anava disfressada d'arbre encantat per què, després d'investigar sobre els gustos de Diana Spencer, va saber que li agradava ballar i participar en obres de teatre. A més, també és una forma de donar pes a les declaracions en les quals Charles assegura que la primera impressió que va tenir de Diana va ser que era una noia molt original i divertida. Morgan pot haver introduït aquesta escena a la sèrie, no com una forma de manipulació de la realitat sinó per a retratar l'actitud i forma de ser de Diana en aquell moment.

El comunicat sobre l'anunci del compromís i l'entrevista mencionada es van incloure al relat de Peter Morgan. En canvi la boda, tot i que va ser un esdeveniment gravat per 13 càmeres, una de les quals en helicòpter, no es va incloure a *The Crown*. Per quin motiu Morgan decideix no incloure-la? Encara que hagués estat preferible comptar amb declaracions directes de Peter Morgan, els actors que interpreten a Diana i Charles a la ficció han parlat respecte a aquesta omisió.

En una entrevista a *The Hollywood Reporter*, Emma Corrin, l'actriu que interpreta a la Princesa Diana, va argumentar que “a *The Crown* mai es recreen esdeveniments pel simple fet de fer-ho” (Bentley, 2020). Corrin va assegurar que quan es relata algun esdeveniment, com per exemple l'entrevista de l'anunci del compromís, és per què està vinculada a quelcom pel que els personatges estan passant, és part de la història i l'amplia. Sobre la boda, va assegurar que aquesta “es troba a Youtube en deu segons i no tenia cap sentit representar-la” (Bentley, 2020).

Al mateix article de Bentley (2020), Josh O'Connor, l'actor que interpreta al Príncep Charles, va assegurar que “Peter Morgan no tenia interès a mostrar la boda”. No solament això, l'actor va expressar que “Charles i Diana havien de ser d'una determinada forma el dia de la seva boda i no es podien canviar matisos” (Bentley, 2020). O'Connor va ressaltar que era en els moments que no es van veure en públic on hi havia més possibilitats de crear un relat de ficció.

Conclusions

Es pot concloure que, en ser un esdeveniment tan proper al temps actual i amb tants testimonis personals i audiovisuals, amb un imaginari social tan arrelat, seria contraproductiu per a Morgan canviar el discurs. Per una altra banda, és evident que la sèrie fa una selecció dels fets a retratar a favor de la ficció. Mentre els diaris anglesos van seleccionar la informació més rellevant per a publicar-la la sèrie fa una selecció d'acord amb un guió que ha de sortir-se'n beneficiat.

En aquesta selecció destaca la doble forma d'actuar, incloent-hi alguns esdeveniments per tenir arxius audiovisuals i descartar-ne altres pel mateix motiu. De la mateixa manera que tampoc se sustenta la justificació del fet que la sèrie gira entorn la Reina Elizabeth II i és que, per una banda, la boda de l'hereter al tron és quelcom relacionat amb ella i, per una altra, el títol de la sèrie és *The Crown*, per la qual cosa també és un esdeveniment important per la Corona.

Altres motius com el pressupost o la falta de permís de la Catedral tindrien més sentit a l'hora d'ometre un esdeveniment com la boda del Príncep Charles i Diana Spencer. Tot i que Peter Morgan fa una selecció acurada i, normalment, amb una bona justificació dels esdeveniments que inclou (o no) a la ficció, en aquesta ocasió la seva justificació no se sustenta completament

5.5 Michael Fagan i les polítiques Neoliberals de Margaret Thatcher

4x05 - Michael Fagan

Durant la quarta temporada de la sèrie britànica es mostra, en part, la relació entre la Reina Elizabeth II i la primera ministra anglesa, Margaret Thatcher. Durant el capítol cinc d'aquesta temporada, es fa referència a l'augment de l'atur a Anglaterra, conseqüència de les polítiques neoliberals implantades pel partit conservador. Tot això, explicant la vida de Michael Fagan, un ciutadà anglès que es va colar a l'habitació de la Reina, burlant els sistemes de seguretat i mantenint una conversació amb ella.

L'episodi s'inicia amb un seguit de seqüències que, mitjançant imatges d'arxiu de telenotícies, relaten el dia en què Fagan es va colar al Palau de Buckingham. Les notícies exposen que un home es va colar al dormitori de la Reina, tallant-se amb un vidre i tacant els seus llençols de sang. Es relata que l'intrús va aconseguir burlar la seguretat del palau, format per un complex sistema d'alarmes tecnològiques i guàrdies a les entrades. S'identifica a l'home com Michael Fagan, de trenta-quatre anys i s'explica que va saltar la balla, va enfilar-se per una canonada i va aconseguir entrar a l'habitació de la Reina, on va estar conversant amb ella durant uns deu minuts.

La següent seqüència, en la que apareix Michael Fagan (Tom Brooke) a les oficines de subsidi, mostra la quantitat de gent que va a aquestes en cerca d'ajuts. Fagan es troba allà a un amic, al qual li pregunta per algú que doni feina i pagui en mà. Seguidament, apareixen pintant en una casa.

En aquest context, al minut 8:40, la primera ministra es reuneix amb la Reina Elizabeth II i li explica com està procedint la reconquesta de les Malvines. Posteriorment, la monarca es troba

amb el seu marit, el qual assegura que Thatcher està liderant el país “amb fermesa i decisió, després d’anys d’incompetència i mala gestió”. La Reina li explica a Philip que la política ha tornat a fer referència a la inseguretat del Palau de Buckingham i a què vol que els murs siguin més alts i que el públic estigui més allunyats. Després, els membres de la Família Reial saluden al públic que es tova davant del Palau.

Amb una realitat totalment diferent de la de la Casa Reial, Fagan torna a les oficines de subsidis, on hi torna a haver una gran quantitat de gent. A la seqüència del minut 12:05 s’escolta una entrevista radiofònica a Margaret Thatcher, on li exposen que la taxa d’atur és alta i segueix creixent. La primera ministra Thatcher justifica les seves polítiques explicant que, en el cas d’un pacient, seria millor que l’atenès una infermera que l’animés a ficar-se de peu, tot i haver estat acabat d’operar, i no una que li dona tot fet mentre l’anima a reposar.

Al minut 13:30, Fagan va a la diputació, on es queixa del sistema polític i econòmic de Gran Bretanya, qualificant-lo d’injust i vergonyós. Exposar que no hi ha feina per a ell i que “en comptes d’invertir en habitatges, Thatcher es gasta el pressupost públic en una guerra totalment innecessària”.

Fagan pren un autobús cap a casa seva i al minut 18 s’atura al Palau de Buckingham. Allà salta la taca que està a prop de l’Entrada dels Ambaixadors, puja per una canonada i entra per una finestra al despatx del cap de la Casa Reial. Després d’això, baixa per la Galeria Est, la Galeria de la Creu i la Galeria d’Art fins a la Sala de Retrats, on es veu una ampolla de vi i trenca una gerra.

Més tard, Fagan es torna a colar al Palau de Buckingham, aquesta vegada entrant a l’habitació de la Reina Elizabeth II. Allà, tot i que al principi la monarca s’espanta, acaba tenint una conversació amb ella. Fagan li explica a la Reina que havia enviat cartes i parlat amb el seu parlamentari, però que no havia servit de res. Qualifica la situació que viu el país com “el miratge de la democràcia”. Li explica a la sobirana que Thatcher està “destrossant el país”, amb més de tres milions d’aturats, una xifra que no es donava des de la Gran Depressió. Quan la Reina li exposa que l’Estat el pot ajudar amb la seva situació econòmica, Fagan al·lega que Thatcher ha desmantellat l’estat, el sentit de comunitat i la solidaritat. Parla també del malversament de diners públics, els impostos, en una guerra innecessària. Fagan explica que, mentre la primera ministra declara que “s’ha recuperat el factor benestar”, els drets que realment donen benestar com el dret al treball, a posar-se malalt, a fer-se gran, ser fràgil o ser humà... han desaparegut.

L’endemà, Elizabeth II té la seva reunió periòdica amb Margaret Thatcher. En aquest encontre, la monarca li explica a la primera ministre que Fagan és una víctima de l’atur, que és el doble de quan ella va adquirir el mandat. Thatcher justifica les xifres exposant que si l’atur és temporalment alt és donat que és “un efecte secundari necessari”. Thatcher afegeix que “si es vol refluotar el país, cal deixar enrere les nocions antiquades i desafortunades de deure col·lectiu”.

L'endemà, Elizabeth II té la seva reunió periòdica amb Margaret Thatcher. En aquest encontre, la monarca li explica a la primera ministre que Fagan és una víctima de l'atur, que és el doble de quan ella va adquirir el mandat. Thatcher justifica les xifres exposant que si l'atur és temporalment alt és donat que és “un efecte secundari necessari”. Thatcher afegeix que “si es vol reflotar el país, cal deixar enrere les nocions antiquades i desafortunades de deure col·lectiu”. La política expressa la seva opinió, explicant que el motor de la nació són persones individuals amb interessos propis, que intenten tenir una millor vida sense tenir un estat al qual subjectar-se quan els hi va malament”.

La cobertura dels mitjans

The Guardian

Els efectes sobre la població anglesa de les polítiques neoliberals que va implementar el partit conservador de Margaret Thatcher es van fer notables en els anys del seu mandat. Els diaris, en major o menor mesura es van encarregar d'informar sobre aquests i sobre les polítiques de Thatcher.

The Guardian va explicar com estava la situació l'any 1982 i quines eren les reaccions de l'entorn polític. Alleen Ballantyne va explicar que Mr. Eric Varley va acusar les polítiques econòmiques industrials i les polítiques monetàries van abocar un “increment massiu” de l'atur a Anglaterra. Ballantyne va contextualitzar les crítiques de Varley explicant que l'atur a Regne Unit estava sent “tres vegades més alt que quan el govern de Thatcher va prendre el control” (Ballantyne, 1982). Afirmar, també, que també ha augmentat el nombre d'aturats que feia més d'un any que no tenien feina, que ja arribaven a més d'un milió. The Guardian va explicar que la primera ministra va argumentar que les seves polítiques ofereixen “uns prospectes més realístics de recuperació econòmica i un treball més segur que el de les polítiques socialistes que van fallar al passat” (Ballantyne, 1982), defensant les seves polítiques neoliberals. Unes polítiques que, exposa el periodista William Keegan (1982), fan que l'atur arribi als tres milions de persones.

El 9 de juliol de 1982 Michael Fagan, un ciutadà anglès, es va colar al Palau de Buckingham i, més específicament, a l'habitació de la Reina Elizabeth II. Lynda Mordin i Andrew Hogg van explicar, dies després, que Fagan va estar a la cambra de la monarca durant aproximadament 10 minuts (Mordin & Hogg, 1982). El dia 11 de juliol, però, The Guardian va explicar que Michael Fagan era un home de 30 anys que es trobava en una situació d'atur i sense una direcció coneguda. A més, s'exposa que s'espera que el 19 de juliol comparegui en front de la justícia. L'article “remand for palace intruder” (anònim, 1982) narra que la policia va preguntar per possibles problemes mentals en Fagan.

L'entrada al Palau de Buckingham de Michael Fagan es resumeix en l'article “The Palace blind spot” de John Stevens el 14 de juliol. S'explica que les alarmes van fallar i això va permetre que Fagan es colés. Steven explica que va estar 20 minuts voltant pel Palau i, també, 10 minuts parlant amb la Reina Elizabeth II. Per una altra banda, el periodista narra com l'intrús es va tallar a la mà

amb un vidre. S'exposa, també, que l'alarma que va tocar la monarca a la seva habitació va ser ignorada donat que el personal de seguretat "es va pensar que era una falsa alarma". Els policies no van arribar al Palau de Buckingham fins passats 8 minuts. Finalment, es va expressar que aquest no era el primer intent de Fagan per entrar al Palau, sinó que abans havia tingut un intent que havia resultat fallit (Stevens, 1982).

The Times

El 9 de juliol de 1982 Michael Fagan es va colar al Palau de Buckingham a Londres. Fagan era una persona de classe obrera en atur i representava la problemàtica que vivia Anglaterra. El diari anglès The Times resumeix, en un article escrit per Frances Williams, la situació d'Anglaterra durant el mandat de Margaret Thatcher i arran de les polítiques neoliberals que el seu partit va implementar. El primer que menciona l'article és que la xifra de persones sense feina a Anglaterra va registrar un rècord l'any 1982, arribant a 3.190.621. Aquesta xifra va suposar "el nivell més alt d'ençà que van començar els registres feia setanta anys", va assegurar Williams a l'article. La xifra va augmentar en un total de 129.381 aturats entre setembre i octubre i va suposar el 13,4% de la població activa anglesa.

Williams apunta directament a Margaret Thatcher, expressant que quan ella va assumir el càrrec l'any 1979, la xifra d'atur era del 5,4% de la població activa i que des de llavors "gairebé dos milions de persones" s'havien sumat a les cues de subsidi. Aquesta dada suposaria que s'haurien perdut "una mitjana de 1.628 llocs de treball cada dia d'ençà que el seu govern va arribar al poder". A més, el periodista no va preveure que la situació evolucionaria a millor, sinó tot el contrari. Va expressar que "l'atur podria superar la marca dels 3,1/4 milions de persones al mes següent, amb un augment estacional al setembre".

En un altre article, aquest de Frances Williams, The Times assegura que les polítiques econòmiques de Margaret Thatcher són massa dures i que evidencien un problema. El periodista parla d'una "disminució innecessària i excepcionalment severa en la producció i el treball, tot per guanyar inflació de forma transitòria". El diari també evidencia les reaccions polítiques davant d'aquesta situació. Segons expressa The Times, el portaveu de treball de l'oposició, Eric Varley va declarar que "la senyora Thatcher passaria a la història com la lady Macbeth de les cues de l'atur". Per una altra banda, el portaveu de treball del Partit Social Demòcrata, John Grant, va demanar a la primera ministra que dimitís.

En aquest context, la Dama de Ferro va reconèixer a la Cambra dels Comuns que les dades d'atur eren "de fet, molt preocupants". Així i tot, va afirmar també que "la clau de la recuperació era una major productivitat". Va posar el punt de mira en l'augment de la productivitat, tot i que "inclús durant la Gran Depressió de la dècada de 1930, el nombre d'aturats no havia superat mai els tres milions". Williams conclou l'article assegurant que no hi havia mostres que l'augment d'atur s'anés a aturar a Anglaterra.

The Times va incloure en les seves pàgines un informe del Ministeri d'Interior. En aquest, es relatava "l'incident al Palau de Buckingham" així com els seus antecedents. Segons la declaració del Ministeri, un home va veure a Michael Fagan a prop de l'entrada dels ambaixadors al palau a les 6:45. Després, el relat explica que Fagan va saltar la balla, es va colar darrere d'una lona i va entrar a una habitació per una finestra oberta. Després, l'intrús va sortir mitjançant la mateixa finestra i va fer servir una canonada per pujar al sostre i, des d'allà, entrar a l'oficina del Mestre de la Casa. L'article també exposa que un membre del personal recordava haver-lo vist però sense sospitar res dolent. El mateix Fagan va declarar que va arribar als apartaments privats i que sense voler va trencar un cendrer. Finalment, Fagan es va colar al dormitori de la Reina Elizabeth II a les 7:15 aproximadament, on van aparèixer els guardes de seguretat quan la monarca els va trucar.

El diari no va aprofundir en massa detalls sobre Michael Fagan. Van exposar els seus actes del 9 de juliol, el seu lloc i data de naixement i que no tenia cap adreça coneguda. Es va donar, com era d'esperar, molta més atenció a la monarca, el ministeri i, sobretot, a la seguretat del Palau de Buckingham.

Fact-checking: personificació d'un problema social en un personatge

El bon maneig de Peter Morgan en la narració fictícia de fets reals es fa evident, un altre cop, en aquest capítol. Més enllà de la narració política social que es pot verificar mitjançant informes presentats i la cobertura dels mitjans, el showrunner crea un relat aprofitant els buits d'informació de la realitat.

El discurs de The Crown i algunes publicacions periodístiques, tal i com hem vist adalt, van assegurar que la Reina "es va mantenir increïblement tranquil·la parlant amb Fagan fins que els agents de seguretat van arribar". El mateix Michael Fagan ho va desmentir al Mirror, assegurant que la monarca "va sortir corrents de l'habitació" (Spranklem, 2020). En canvi, al relat de The Crown, la Reina no solament espera tranquil·la amb Fagan, sinó que parlen de la situació econòmica del país.

Morgan no reinterpreta la realitat i crea una trama de forma aleatòria, sinó que ho fa amb plena consciència per introduir una problemàtica que sí que va ser real. El showrunner fa servir dos esdeveniments real –l'entrada de Michael Fagan al Palau de Buckingham i les conseqüències a Anglaterra de les polítiques neoliberals- per crear un fet fictici –la conversa entre Fagan i la Reina Elizabeth II-.

Els diaris de 1981, com es pot veure a The Times i The Guardian, no van fer gaire incís en la vida de Michael Fagan, mentre que Peter Morgan si en fa. La sèrie britànica mostra la situació personal de l'intrús que es va colar al Palau de Buckingham i relata la seva història. Fagan és una persona de classe treballadora, el seu ofici és pintor, però no té feina i necessita els subsidis de l'estat. A més, se l'acusa de tenir problemes mentals, mostra una conducta violenta i té problemes amb la

seva dona i la custòdia dels seus fills. Totes aquestes problemàtiques derivades de la seva situació econòmica. De fet, a la sèrie Fagan declara que no té problemes mentals, que únicament és pobre. A més, Morgan el mostra com una persona conscient de la situació del país arran de les polítiques neoliberals implementades pel partit conservador. Mostra d'això és que Fagan, a *The Crown*, es reuneix amb el seu diputat per expressar-li el seu descontentament amb la situació del país: l'atur supera els tres milions de persones, la situació de l'habitatge és deplorable i el govern inverteix els impostos en la Guerra de les Malvines en comptes de fer-ho en impulsar el treball.

Per una altra banda, si es fa referència a la conversa que Fagan va tenir a la sèrie amb la Reina Elizabeth II, en aquesta Fagan li explica la seva situació i la del país. La monarca assegura que tindrà en compte les seves paraules. L'endemà la Reina es troba amb Margaret Thatcher a qui li explica el que Fagan li ha dit i li fa una crida d'atenció, tot i que la Dama de Ferro sembla no fer-li cas. La primera ministra insisteix en la defensa de la seva visió neoliberal, afirmant que seguirà el camí que està fent servir per recuperar l'economia del país. Les reunions periòdiques que la Reina celebra amb el primer ministre que governa el país són privades, per la qual cosa no es pot saber si la monarca en algun moment li va transmetre la seva preocupació per la situació del país a Thatcher. Es pot saber, això sí, que la primera ministra reconeixia que les xifres d'atur eren preocupants, però que insistia en el fet que la recuperació econòmica d'Anglaterra passava per l'augment de la productivitat, no els subsidis o la injecció en el treball, segons narra *The Times*.

Conclusions

El creador i productor de la sèrie, Peter Morgan, presenta la història i figura de Michael Fagan i així aconsegueix personificar una problemàtica i portar-la de l'abstracte al tangible. Fagan es converteix en l'encarnació de la situació econòmica anglesa, caracteritzada per un atur sense precedents, la privatització de serveis públics i la reducció de l'intervencionisme de l'Estat. La història de Fagan fa que l'espectador creï empatia amb ell i entengui la situació que està vivint el país, entenent que són conseqüència de les polítiques implementades pel partit de Margaret Thatcher i sent més crític amb ella. Si solament s'hagués presentat la situació anglesa sense exemplificar-la amb una persona real, el relat no haguera creat el mateix impacte en l'espectador, que és emocional. Això Peter Morgan ho sap i ho fa servir en aquest capítol com ja ho va fer en l'episodi 1x04 amb la mort de Venettia Scott, la secretaria de Winston Churchill. És, a més, una mostra que tot i canviar detalls de la realitat, no es modifica el missatge final que es vol transmetre. Morgan omple un buit de la realitat per crear un discurs anti neoliberal i mostrar una realitat que sí que va ser real.

6. CONCLUSIONS

Les preguntes en començar el present treball eren dues. La primera pregunta era si Peter Morgan reinterpretava la realitat històrica anglesa. La segona pregunta era si la sèrie feia aquesta reinterpretació respectant la realitat, o tergiversant-la únicament en benefici del guió. La hipòtesi amb la que es partia era que Morgan passava pel seu filtre la realitat anglesa, però que mitjançant la ficció es feia un bon retrat de la història de la Reina Elizabeth II i Anglaterra. Mitjançant un anàlisi comparatiu entre la ficció i la realitat a la sèrie basada en fets reals *The Crown* s'ha aconseguit contrastar positivament la hipòtesi. Després de repassar quin és el relat que es fa de cinc esdeveniments històrics a *The Crown* i quina va ser la cobertura de *The Times* i *The Guardian* d'aquests mateixos successos, es pot concloure que Peter Morgan passa per un filtre la realitat que narra.

Morgan passa pel seu filtre la història anglesa, però en realitzar l'anàlisi comparatiu s'ha pogut veure que ho fa respectant allò que va succeir i sense falsejar les dades. El fet que es mantingui fidel a la realitat és una mostra del treball que fa l'equip d'historiadors que hi ha al darrere de la sèrie. Alguns exemples al llarg de *The Crown* demostren que, tot i poder fer servir la realitat a favor de la ficció, la història no es modifica de forma que es tergiversi. Es pot dir que Peter Morgan fa servir recursos narratius per tal de retratar la realitat anglesa i fer-la més atractiva com a ficció.

En el capítol 4x05 de la sèrie, Morgan fa servir un discurs polític social omplir un buit en la informació que ofereix la realitat. Els mitjans de comunicació van relatar que Michael Fagan va entrar al Palau de Buckingham, però van ometre si ell i la Reina d'Anglaterra van mantenir alguna conversació. Morgan aprofita aquesta omisió per introduir una problemàtica social real. El showrunner ofereix un discurs anti-neoliberal, que mostra el rècord en les xifres de l'atur a Anglaterra, la falta d'inversió en l'habitatge i la desada de diners públics per part de Thatcher en la Guerra de les Malvines. No és fals que Fagan es colés a l'habitació de la Reina, ni ho és que la classe obrera anglesa patís les conseqüències de les polítiques implantades pel Partit Conservador. Per tant, aquesta modificació està lluny de poder-se considerar una falsedat.

El capítol 1x03 – “Act of God” – i el 4x05 – “Michael Fagan” – són l'exemple de que personificar un problema social en un personatge concret funciona. A “Act of God” es fa mitjançant la mort de Venettia Scott, una secretària de Churchill que realment no va existir. Scott mor a la sèrie en un accident de trànsit provocat per la falta de visibilitat, conseqüència de la boira de contaminació. Aquest succés a la sèrie serveix per fer evident l'impacte que va tenir aquell fenomen i la necessitat de millorar la qualitat de l'aire a Londres. Amb “Michael Fagan” succeeix el mateix, tot i que en aquest cas el personatge sí va existir. Fagan es converteix en l'encarnació de l'atur, la precarietat i la situació de la classe treballadora. Gràcies al relat de la realitat mitjançant aquest personatge, l'espectador empatitza amb la situació i visualitza les conseqüències negatives de les polítiques de Thatcher, sent crític amb aquestes.

Per una altra banda, es pot veure com Morgan també passa per un filtre els discursos i, per una altra banda, selecciona allò que li interessa mostrar. A “Act of God” Morgan crea un relat polític entorn la boira que realment no va existir. Els mitjans de comunicació no van fer incís en la responsabilitat humana de la boira de contaminació i tampoc en la falta de resposta política. Morgan, degut a que en l’actualitat coneixem l’impacte humà en el clima i el medi ambient, dóna gran importància al discurs polític entorn aquesta situació. Més tard, en l’episodi 4x01 – “Gold Stick” -, Morgan dóna un altaveu al discurs alternatiu al de la Corona, el de l’Exèrcit Republicà Irlandès Provisional. Amb aquest, Morgan no justifica ni defensa l’assassinat de Lord Mountbatten, però sí aporta el punt de vista d’ambdós bàndols – la Corona i l’IRA – donant una sensació de neutralitat i versemblança. En la relació sentimental de Diana Spencer i el Príncep Charles es fa evident que l’elecció dels fets a relatar es fa en base al benefici de la ficció. Al capítol 4x03 – “Fairytale” – Morgan selecciona alguns esdeveniments que es van retransmetre per televisió com l’entrevista a la parella reial després de l’anunci del seu compromís, mentre que descarta altres com la cerimònia de la boda per, justament, ser massa mediàtics.

Aquesta elecció de recursos són la conseqüència del fet que retratar la realitat en una ficció basada en fets reals inclou dos temps. El primer, el temps en que succeeixen els fets. Aquests tenen la seva pròpia narració de la història, que es veu a través de la cobertura dels mitjans i el relat dels historiadors. En segon lloc, és important ressaltar que aquest retrat es fa des de la temporalitat a la que pertany la sèrie – es va iniciar l’any 2016 – que filtrarà inevitablement el discurs.

The Crown fa un retrat fidel de la realitat històrica anglesa. S’ha de tenir en compte que la sèrie està basada en fets reals i que, per tant, pren elements de la història i els passa pel filtre de la ficció. La seva intenció no és oferir un documental de la Reina Elizabeth II, sinó crear una ficció basant-se en ella per retratar la història anglesa, i això és el que s’ha de tenir en compte a l’hora de criticar la seva fidelitat a la realitat. Així doncs, The Crown aconsegueix prendre el relat biogràfic d’una monarca, enriquir-lo històricament amb el relat de problemàtiques sociopolítiques i donar-li un valor narratiu i audiovisual. Tot això, per construir un retrat de la societat anglesa d’entre 1952 i 1962, tot respectant la realitat i tenint en compte les necessitats pròpies del relat audiovisual.

7. ANNEXOS

La primera gira d'Elizabeth II pels països de la Commonwealth

La primera vegada que la Reina Elizabeth II i el seu marit, el Duc d'Edimburg, van fer una gira pels països de la Mancomunitat de Nacions o Commonwealth va ser l'any 1952. Durant els primers episodis de The Crown el rei George pateix un càncer i Elizabeth el substitueix en aquesta tasca.

El Rei George VI portava un temps malalt quan li va plantejar la seva filla, Elizabeth II, fer la gira pels països de la Commonwealth per ell. El recorregut a fer era: Ceilan, Austràlia, Nova Zelanda, les Bermudes i, per primer cop, Kenia. Al final del primer episodi de la sèrie i després de la proposta del seu pare, la monarca li consulta el viatge al seu marit que, tot i les retinències inicials, acaba acceptant fer la gira.

Al final d'aquest episodi es mostra una escena significativa i molt simbòlica, que marcarà la direcció de la sèrie. Amb imatges que s'alternen, Elizabeth s'asseu davant de la caixa on cada dia li donen els papers a signar al rei, amb la paraula "king" escrita, i el rei George VI tussa sang en un mocador durant una cacera.

El capítol dos de la sèrie, "Hyde Park Corner", inicia amb Elizabeth II a l'avió a punt d'aterrar a la seva primera parada de la gira pels països de la Mancomunitat de Nacions, Nairobi (Kenia), mentre repassa el discurs d'arribada. Un cop allà Elizabeth II duu a terme un dels discursos de la gira, però mentre dona el discurs es veu clarament com no està familiaritzada amb el lloc, donat que tot el que diu es contradiu amb la realitat que es mostra en pantalla sobre la ciutat de Nairobi. Fa uns cinquanta anys, Nairobi era un lloc indòmit, hàbitat d'animals salvatges i deshabitat a excepció del pas d'alguna tribu nòmada. Ara és una ciutat moderna i bulliciosa, un homenatge als homes i dones de totes les races que l'han convertit en un centre de comerç i de finances. Ara, solament em queda transmetre les disculpes del meu pare, el Rei George, que sense dubte sentirà enveja de que hagi anat jo en el seu lloc. Reprèn forces cada dia i estarà aquí amb vosaltres molt aviat.

Després de donar el discurs, li presenten a la Reina i el seu marit els diferents caps de les tribus de Kenia: el cap suprem dels kikuyus, Waruhiu wa Kung'u; el cap Sironka dels kipsigis; el cap Lembui dels massai i el cap Pelipel dels Turkana. En aquest moment, es pot observar una actitud de superioritat per part del Duc d'Edimburg, quan li pregunta li pregunta a un dels caps africans on ha robat les seves medalles o mira amb burla la corona d'un altre d'ells.

Al minut 8:40, Elizabeth i Philip van en cotxe a la casa on s'allotjaran durant la seva visita, el Sagana Lodge, mentre els victoregen nens amb banderes d'Anglaterra i ells saluden. La seqüència següent mostra als casats sopant de forma tranquil·la. Més tard, al minut 14:30, Elizabeth i Philip apareixen realitzant un safari per la zona, veient les girafes i els elefants. Tenen un contratemps amb un elefant, al qual Philip distrau per a que la princesa pugui marxar del lloc i anar a la cabanya. La filla del Rei li diu al seu marit que, quan tornin i si la salut del seu pare millora, li demanarà de tornar a Malta per a que ell pugui reprendre la seva carrera a la marina, ja que sap que ho troba a faltar.

Durant els següents minuts de l'episodi, el Rei George VI mor a Anglaterra i es desplega tot el protocol reial. Churchill intenta retenir la notícia i posar-se en contacte amb la Princesa, però sota la insistència de la BBC i la falta de notícies de l'Elizabeth, dona permís per a donar la informació a la ciutadania anglesa. Acaba la seqüència amb un “que Déu l'ajudi” per part del primer ministre i fent referència a la, des de llavors, Reina d'Anglaterra. Emissores de ràdio d'arreu del món donen la notícia.

A l'altra punta del món, Elizabeth II i Philip segueixen de safari sense conèixer la notícia. A Kenia, els treballadors de la Casa Reial reben la informació i corren per avisar a la Reina. Ella ha tornat del safari i comença a redactar-li una carta al seu pare, sense saber el què ha passat. Martin li dona la notícia al Duc d'Edimburg, que li transmet a la seva dona.

Elizabeth s'enfronta, no solament al dol per la mort del seu pare, sinó també als diversos periodistes que l'esperen fora de la casa. A més, el secretari li fa triar el seu “nom regi”, ella prefereix no complicar les coses i tria “Elizabeth”. Després d'això, agafen l'avió per tornar a Londres, tot i que la Reina no aconsegueix dormir i li demana disculpes a Philip per no poder seguir amb la seva vida com fins el moment i es pregunta que passarà quan aterrin. Allà, el secretari d'Elizabeth, Martin Charteris, li expressa com de còmode ha estat treballant amb ella, però que ha de deixar pas al seu superior Tommy Lascelles com a secretari particular del sobirà. Philip ho lamenta expressant que com a mínim Charteris tenia un peu al món real, mentre que Lascelles “viu ancat a la prehistòria”.

Quan aterren a Londres, li donen a l'Elizabeth una carta de la seva àvia, la Reina Maria, que li expressa com seguirà a partir d'ara i l'aconsella que no es deixi guiar per qüestions personals, sinó pel seu deure com a monarca. A més, la vesteixen de dol, donat que no portava un vestit apropiat a la maleta. Quan van a baixar, Philip li diu a Lascelles que ell la escoltarà, però el secretari li respon que “la Corona ha d'anar primer”, fent referència a la tradició reial en la qual el monarca va per davant de la resta, inclòs la seva parella. En aquest moment, ambdós se n'adonen que tot ha canviat.

La gran boira de Londres: comparativa de dades

<i>The Crown</i>	<i>The Guardian</i>	<i>The Times</i>
La boira es va posar sobre Londres el 6 de desembre i es va aixecar el 9 del mateix mes.	La boira es va posar sobre Londres el 6 de desembre i es va aixecar el 9 del mateix mes.	La boira es va posar sobre Londres el 6 de desembre i es va aixecar el 9 del mateix mes.
La causa de la boira va ser un anticicló que es va posar sobre Londres i el fum de les xemeneies va quedar atrapat a baixa altura empitjorant la boira.	Un anticicló s'intensificava sobre el nord-oest europeu, sent el causant de la boira.	la baixa pressió a l'oest de les illes britàniques afegida a un anticicló que s'intensificava al nord-oest europeu va provocar la boira.
Churchill es va mostrar contrari a actuar davant aquesta problemàtica, traient-li importància a la situació.	No es menciona a Churchill	No es menciona a Churchill
No es fa menció al número de persones que van morir durant aquells dies a Londres.	No es mencionen víctimes mortals.	No es mencionen víctimes mortals.
La secretaria de Churchill va morir en un accident de tràfic.	No es menciona la mort de la secretaria.	No es menciona la mort de la secretaria.
Churchill va donar un discurs fora de l'hospital el dia 8 de desembre.	No consta cap discurs públic de Churchill.	No consta cap discurs públic de Churchill.
Van haver embussos a les carreteres, poca visibilitat, trens i busos amb retards i cancel·lats, així com l'aeroport tancat.	Van haver embussos a les carreteres, poca visibilitat, trens i busos amb retards i cancel·lats, així com l'aeroport tancat.	Van haver embussos a les carreteres, poca visibilitat, trens i busos amb retards i cancel·lats, així com l'aeroport tancat.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Aller, M. (2021). "The Crown": La quinta temporada comenzará el rodaje en julio. Fotogramas. Recuperat el 2020 de <https://www.fotogramas.es/series-tv-noticias/a36053559/the-crown-quinta-temporada>

Anònim (11 de juliol de 1982). Remand for palace intruder. The Guardian, pág. 1

Antena 3. (2021, 9 marzo). El creador de «The Crown» explica por qué la historia de Meghan Markle y el príncipe Harry nunca saldrá en la. ObjetivoTV. Recuperat el 2020, de <https://www.antena3.com/objetivotv/actualidad/internacional/creador-the-crown-explica-historia-meghan>

Ballantyne, A. (28 de juliol de 1982). Tories "show white flag" on jobs. The Guardian, pág. 7.

Benito, G. S. (2016). Del productor a la figura del showrunner. En Competencias y perfiles profesionales en el ámbito de la comunicación (págs. 285–296). Editorial Dykinson. Recuperat el 2021 de <https://www.researchgate.net/publication/330753111>

Bentley, J. (13 de novembre de 2020). Why 'The Crown' Season 4 Won't Show Charles and Diana's Wedding. The Hollywood Reporter. Recuperat el 2020 de <https://www.hollywoodreporter.com/tv/tv-news/why-the-crown-season-4-wont-show-charles-and-dianas-wedding-4092069/>

Buckingham Palace. (31 de octubre de 1966). Court Circular. The Tmes, pág. 12.

Buckingham Palace. (25 de febrer de 1981). Court Circular. The Times, pág. 19.

Carrasco Campos, A. (2010). Teleseries: géneros y formatos. Ensayo de definiciones | Tv series: genres and formats. MHCIJ. Recuperat el 2021, de https://www.researchgate.net/publication/47512881_Teleseries_generos

Correspondent, J. (28 de agost de 1979). South Africa's Navy plans a tribute. The Times, pág. 4.

Corresponsal Industrial. (22 de octubre de 1966). Warning in 1964 about Aberfan Threat. The Times, pág. 12.

Corresponsal Sud de Gal·les. (22 de octubre de 1966). Abnormal rain blamed by coal board. The Times, pág. 1.

De la Torre, T. (2016). Historias de las series. Roca Editorial

Dinning, R. (2020, 26 noviembre). Historian Sarah Gristwood reviews The Crown season 4: "We've reached the issue of how fiction influences opinion in the real world". HistoryExtra. Recuperat el 2021, de <https://www.historyextra.com/period/20th-century/crown-season-four/>

Filmfellasclub. (2017, 23 agosto). La evolución del cine británico. The House of Cinema. Recuperat el 2021, de <https://thehousethatcinemabuiled.wordpress.com/2017/08/23/la-evolucion-del-cine-britanico/>

Filmaffinity. (4 de novembre de 2016). Filmaffinity. Recuperat el 2021, de <https://www.filmaffinity.com/es/film920440.html>

Ford, R. (25 de febrer de 1981). The proud father join the crowds outside the palace. The Times, pág. 2.

Hamilton, A. (30 de juliol de 1981). Day of romance in a grey world. The Times, pág. 1.

Higueras, M. J. (2017). La impronta del showrunner en las series de ficción televisiva: El caso de Jenji Kohan. Revista de Estudios de Comunicación, 43(22), 219-236. Recuperat el 2021 de https://www.researchgate.net/publication/321818072_La_impronta_del_showrunner_en_las_series_de_ficcion_televisiva_El_caso_de_Jenji_Kohan#fullTextFileContent

Jenkins, S. (2020, 17 noviembre). The Crown's fake history is as corrosive as fake news. The Guardian. Recuperat el 2021, de <https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/nov/16/the-crown-fake-history-news-tv-series-royal-family-artistic-licence>

Junor, P. (2020, 16 noviembre). The Crown: Penny Junor slams «wild, cruel distortions» of royals. Mail Online. Recuperat el 2021, de <https://www.dailymail.co.uk/debate/article-8949553/The-Crowns-royals-wild-cruel-distortions-says-royal-biographer-PENNY-JUNOR.html>

Klein, C. (2018, 23 agosto). The Great Smog of 1952. History. Recuperat el 2021, de <https://www.history.com/news/the-killer-fog-that-blanketed-london-60-years-ago>

Keegan, W. (25 de juliol de 1982). Panacea of the Right. The Guardian, pág. 13.

Landau, N. (2018). ¿Qué es un showrunner? Estudios Cinematográficos, 1, 35-41. Recuperat el 2021, de <https://estudioscinematograficos.unam.mx/ec/article/view/31>

Landler, M. (2020, diciembre 1). ¿Qué es cierto y qué es falso en 'The Crown'? The New York Times. Recuperat el 2021, de <https://www.nytimes.com/es/2020/12/01/espanol/cultura/the-crown-falso.html>

Looch, A. (28 de agost de 1979). Queen is "deeply shocked" by death. The Times, pág. 1.

López Sánchez, C. (2017, 16 junio). La nueva novela histórica ficción-realidad del héroe. Palabra que Obra, 17(pp. 256–267). Recuperat el 2021, de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?>

McIlroy, A. J. (28 de agost de 1979). Killing was justified say U.S. Irish Republicans. The Times, pág. 2.

Ministeri d'Interior. (22 de juny de 1982). Full text of report on Palace intruder. The Times, pág. 4

Murdin, L., & Hogg, A. (19 de juliol de 1982). Palace intruder: Don't mention the Queen. The Guardian, pág. 2.

Molina y Vedia, A., & Pagés, N. (Eds.). (2014). Estructura y libertad. Sobre las afinidades entre el Free Cinema y los Estudios Culturales. UNLP. Recuperat el 2021, de http://www.memoria.fahce.unlp.edu.ar/trab_eventos/ev.4214/ev.4214.pdf

Noriega, S. J. L. (2005). Historia Del Cine/ Film History: Teoria Y Generos Cinematograficos, Fotografia Y Television / Cinematography, Photography and Television Theory and Gnere. Alianza Editorial Sa

Oraa, A. (2020, 15 diciembre). Netflix se niega a poner aviso sobre que «The Crown» es ficción | Video. CNN. Recuperat el 2021, de <https://cnnespanol.cnn.com/video/netflix-no-advertencia-the>

Parry, B., & Potts, P. (28 de agost de 1979). Villagers watch in horror. The Times, pág. 1.

Rais, G. (28 de agost de 1979). Ira bomb kills Mountbatten. The Times, pág. 1.

Redacció. (6 de desembre de 1952). Weather Forecast. The Times, pág. 7.

Redacció. (22 de octubre de 1966). 200 lost as colliery tip engulfs school. The Times, pág. 1.

Redacció. (28 de agost de 1979). Golden Thread of Service. The Times, pág. 4.

Redacción. (28 de agost de 1979). Mountbatten's dazzling life of leadership. The Times, pág. 3.

Redacción. (25 de febrer de 1981). I played Cupid for my sister, Sarah says. The Times, pág. 2.

Reporter, S. (25 de febrer de 1981). Celebratory mood among the watchers. The Times, pág. 2.

Reuter. (28 de agost de 1979). Fee "horrified". The Times, pág. 1.

Russell, W. (2019, 19 noviembre). La serie «The Crown» presenta un mensaje republicano subversivo, según un historiador. Reuters. Recuperat el 2021 de <https://www.reuters.com/article/television-thecrown-idLTAKBN1XT1V9>

Sánchez Burdiel, A. (2014, junio). La ficción televisiva de época e histórica: un análisis comparado sobre las producciones televisivas de España y Gran Bretaña (2004–2013) (TFG). Recuperat el 2021, de https://gredos.usal.es/bitstream/handle/10366/124009/TG_SanchezBurdiel_Ficcion.pdf?

Sandrock, T. (28 de agost de 1979). Security Review by Yard. The Times, pág. 1.

Sensacine. (2018). S02 Sensacine. Recuperat el 2020, de <https://www.sensacine.com/series/serie-17598/temporada-24008/>

Sensacine. (2019). S02 Sensacine. Recuperat el 2020, de <https://www.sensacine.com/series/serie-17598/temporada-30563/>

Sensacine. (2019). S03 Sensacine. Recuperat el 2020, de <https://www.sensacine.com/series/serie-17598/temporada-32961/>

Sensacine. (2020). S04 Sensacine. Recuperat el 2020, de <https://www.sensacine.com/series/serie-17598/temporada-33462/>

Shears, D. (28 de agost de 1979). German Admiral's praise. The Times, pág. 4.

Stevens, J. (14 de juliol de 1982). The Palace blind spot. The Guardian, pág. 1.

Smith, H. L. (2018, 9 enero). The Crown's portrayal of history is an insult to my generation's struggles. The Guardian. Recuperat el 2021, de <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/nov/08/the-crown-portrayal-of-history-insult-to-my-generations-struggles>

Somoano, M. J. C. (2000). La posición de la Corona en el modelo jurídico anglosajón. Revista de Estudios Políticos. Recuperat el 2021, de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=27621>

Universidad de Palermo. (2010). 39 ensayos sobre la imagen (VIII ed.). Recuperat el 2021, de https://fido.palermo.edu/servicios_dyc/publicacionesdc/archivos/365_libro.pdf

Vatek, A. (2004). Chopra, ayurveda sabiduría y salud. Ediciones LEA.

White, T. (9 de novembre de 2020). Empire. Recuperat el 2020, de <https://www.empireonline.com/tv/reviews/the-crown-season/>

Williams, F. (1982). Jobless total sets new record. The Times.

Williams, J. (2019, 23 noviembre). Royal Historian Explains Differences In History and What You See On Screen in «The Crown» Season 3. Newsweek. Recuperat el 2021, de <https://www.newsweek.com/crown-season-3-netflix-1473640>

Witherow, J. (25 de febrer de 1981). Blissfully happy Lady Diana to marry Prince of Wales. The Times, pág. 1.

9. REFERÈNCIES FOTOGRÀFIQUES

Foto 1: The Crown Netflix (2017). Elizabeth II i Philip [imatge]. Recuperada de <https://www.instagram.com/p/Bbe66n6lP59/?>

Foto 2: Imatge pròpia (2020). Catedral de St. Paul a Londres [fotografia].

Foto 3: Imatge pròpia (2020). Piccadilly Circus a Londres [fotografia].

Foto 4: The Crown Netflix (2020). Gilian Anderson darrere de càmeres [fotografia]. Recuperada de <https://www.instagram.com/p/CF7EjFclCJK/>

Foto 5: Imatge pròpia (2020). Catedral de St. Paul a Londres [fotografia].

Foto 6: The Crown Netflix (2016). Coronació de la Reina Elizabeth II [fotografia]. Recuperada de <https://www.harpersbazaar.com/culture/film-tv/g13526166/best-the-crown-costumes/?slide=20>

Foto 7: Bettmann (1981). Lady Diana i el Príncep Charles [fotografia]. Recuperada de <https://www.chicmagazine.com.mx/personajes/princesa-diana-carlos-relacion-termino-tragedia>

Foto 8: The Crown Netflix (2016). Gran boira de Londres [fotografia]. Recuperada de <https://rebeccastarrbrown.com/2017/11/10/the-crown-s1-act-of-god/>

Foto 9: The Crown Netflix (2019). Reina Elizabeth II a Aberfan [fotografia]. Recuperada de <https://www.harpersbazaar.com/culture/film-tv/a29804140/the-crown-season-3-aberfan-disaster-true-story/>

Foto 10: The Crown Netflix (2019). Reina Elizabeth II a Aberfan [fotografia]. Recuperada de <https://www.vulture.com/2019/11/aberfan-disaster-the-crown-season-3.html>

Foto 11: The Crown Netflix (2019). Reina Elizabeth II a Aberfan [fotografia]. Recuperada de <https://www.walesartsreview.org/tv-the-crown-aberfan/>

Foto 12: H.M. Stationary Office (1966). Aberfan coberta pels residus de la mina [fotografia]. Recuperada de <https://etnografo.com/la-catastrofe-de-aberfan/>

Foto 13: Fox Photos (1966). Reina Elizabeth II a Aberfan [fotografia]. Recuperada de <https://www.elle.com/es/living/ocio-cultura/a29829566/aberfan-desastre-reina-isabel-the-crown-3/>

Foto 13: The Crown Netflix (2019). Reina Elizabeth II a Aberfan [fotografia]. Recuperada de <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2019/nov/17/television-drama-the-crown-portrays>

Foto 14: The Crown Netflix (2020). Vaixell de Lord Mountbatten [fotografia]. Recuperada de <https://www.dailymail.co.uk/tvshowbiz/article-7495089/The-Crown-series-three-Charles-Dance-films-Lord-Mountbattens-assassination-IRA.html>

Foto 15: Alamy (1966). Vaixell de Lord Mountbatten [fotografia]. Recuperada de <https://www.thesun.ie/news/6154429/lord-louis-mountbatten-assassination-death-the-crown/>

Foto 16: The Crown Netflix (2020). Lord Mountbatten [fotografia]. Recuperada de <https://www.radiotimes.com/tv/entertainment/the-crown-lord-mountbatten-coup-harold-wilson-plot/>

Foto 17: The Crown Netflix (2020). Lady Diana amb el vestit de boda [fotografia]. Recuperada de https://www.vanitatis.elconfidencial.com/casas-reales/2020-11-15/diana-gales-vestido-novia-serie-the-crown-replica-lady-di_2775064/

Foto 18: The Crown Netflix (2020). Lady Diana i el Príncep Charles [fotografia]. Recuperada de <https://www.elobservador.com.uy/nota/the-crown-que-es-verdad-y-que-es-ficcion-en-la-temporada-4-20201116142616>

Foto 19: The Crown Netflix (2020). Lady Diana [fotografia]. Recuperada de <https://www.tendencias.com/series-de-television/todo-que-sabemos-aparicion-lady-di-the-crown-serie-netflix>

Foto 20: The Crown Netflix (2020). Lady Diana vestida d'arbre encantat [fotografia]. Recuperada de <http://confesionesgataseriefila.blogspot.com/2020/12/cuando-carlitos-conocio-lady-di-crown.html>

Foto 21: The Crown Netflix (2020). Michael Fagan i la Reina Elizabeth II [fotografia]. Recuperada de <https://www.express.co.uk/showbiz/tv-radio/1362438/The-Crown-season-4-details-Michael-Fagan-break-in-Queen-bedroom-truth-Netflix-video>

Foto 22: The Crown Netflix (2016). Reina Elizabeth II [fotografia]. Recuperada de <https://www.latercera.com/culto/2020/07/10/the-crown-lo-que-muestra-la-serie>